

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII, ŠT. 75 — CENA 10 DIN
KRANJ, 25. SEPTEMBRA 1959

Prisrčno srečanje predsednika Tita s pionirji

Na povratku s potovanja po Črni gori in Sandžaku je predsednik Tito v torek zvečer prisel v znano letovišče Partizanske vodne na Zlatiboru. — V sredo dopoldne si je predsednik republike Tito ogledal letovišče in poskusno kmetijsko postajo Zlatibor, v opoldanskih urah pa mu je 500 pionirjev Litovo-uziškega okraja po pionirskem pohodu, organiziranem v proslavo 18-letnice prve osvoboditve Užica 24. septembra 1941 priredilo prisrčen sprejem. Neke pionirka je v krajšem govoru pozdravila predsednika Tita, potem pa mu je skupina pionirjev izročila šopke cvetja. Predsednik republike se je nato udeležil kulturno-umetniške prireditve, s katero so pionirji počastili njegov prihod, in ob tej priliki v krajšem pozdravnem govoru pionirjem dejal:

«Zelo sem vesel, da sem danes med vami na tem kraju, kjer so se nekoč bili težki boji, v katerih so mnogi naši sinovi in hčere žrtvovali svoja življenja. Veseli me, ker ste tu na lepih počitnicah in se pripravljate, da se boste v šolah bolje učili ter da boste dobri potomci tistih, ki so tu umirali za svobodo. Na tem lepem kraju, katerega lepote takrat nismo opazili, je leta 1911 padlo okoli 300 mladih ljudi, deklet in tudi dečkov. Padli so za veliko idejo, ki je bila uresničena v dolgotrajnem boju. Padli so za nov družbeni sistem, da bi vi otroci lahko bolje in lepše živeli. Ta kraj je bil tudi pozneje priča težkih bojev, ko so naše enote izgnale sovražnika iz naše dežele... Zelim vam, da ste v šoli dobri dijaki in ubogate svoje učitelje. Da boste, ko bo prišel čas, zamenjali nas in nadaljevali delo, za katerega smo se borili in živeli!»

S seje Okrajne zveze žena

GLAVNA SKRB - povezava s sveti za varstvo družine

Okrajna zveza žena OLO Kranj je na seji v ponedeljek, 21. septembra popoldne sestavila program za delo v Tednu otroka. «Naša glavna naloga je, povezati se s sveti za varstvo družine in sodelovati pri izdelavi programa za Tedno otroka, ki ga bodo s konkretnimi in utemeljenimi zahtevami postavili pred razne gospodarske in družbene organizacije za prispevek v »Sklad za varstvo otroka«, ki ga bodo uporabili za gradnjo otroških ustanov v okviru stanovanjske skupnosti,« je dejala Marija Strajner, predsednica Okrajne zveze žena, ki je otvorila sejo. — Sklenile so, naj bi članice Zveze žena po svojih občinskih skrbelcah, rajniški, skrbniški in vzgojni kader v otroških ustanovah. V Ljubljani bo namreč dvotedenski tečaj za laički kader, kamor naj bi za-

stopnice Okrajne zveze žena napile vse tista dekleta in žene, ki bi bile pripravljene skrbeti in vzgajati dojenčke, šolske in predšolske otroke v teh novo ustanovljenih kombiniranih otroških ustanovah. Izrazile so željo, da bi prišlo do večje povezave med Zavodom za stanovanjsko gradnjo in Zavodi za napredek gospodinjstva, kajti le na ta način bi bila v različnih ustanovah pravilno rešena vprašanja gospodinjstva značaja.

V zvezi z drugo točko dnevnega reda so razpravljale o programu, ki so si ga zadale na zadnji seji in pregledale, kaj je bilo že storjenega in kakšne naloge jih še čakajo.

Republiška Zveza žena prireja od 12. do 16. oktobra poučno ekscuzijo v Vojvodino. Po štiri predstavnice iz vsakega okraja bodo obiskale mesta Zrenjanin, Subotico, Kragujevac, Novi Pazar, Zemun in Beograd, kjer si bodo ogledale različne zavode za napredek gospodinjstva, otroške ustanove itd. in se seznanile z delom in načrti tamkajšnjih ženskih društev. Na seji so iz vrst okrajne Zveze žena, Zavoda za napredek gospodinjstva in združnic iz Kranja ter Centra za napredek gospodinjstva z Jesenic izbrale zastopnice, ki bodo šle na to poučno potovanje.

Pred sejo Okrajnega ljudskega odbora Kranj

Delo Zavoda za izobraževanje kadrov

in proučevanje organizacije dela - Pomoč gospodarskim organizacijam

Na 27. skupni seji obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora Kranj, ki bo v torek, 29. septembra, bo med drugim na dnevnem redu tudi poročilo o delu Zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela, ki ga je avgusta leta 1858 ustanovil Okrajni ljudski odbor Kranj.

V poročilu upravnega odbora Zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela o njegovi dejavnosti od septembra 1958 do avgusta 1959 je poudarjeno, da so bile razlog za ustanovitev tega zavoda potrebe gospodarskih organizacij, posebno industrijskih, po izobraževanju kadrov in po organizacijski pomoči zlasti na področju organizacije dela, kadrovske politike, plačne politike, organizacije centrov za izobrazbo, selekcije strokovnih in vodilnih kadrov itd.

Ker je področje organizacije dela, kadrovske politike in izobrazbe v naših industrijskih in drugih podjetjih še zelo neobdelano, mnoge akcije na tem področju teoretično niso zadosti pripravljene, ne bazirajo na potrebah, ne upoštevajo realnega stanja v podjetjih in zato ne uspevajo. Zaradi tega je na pobudo in s pomočjo Okrajnega sindikalnega sveta Kranj ter drugih sindikalnih organov Zavod začel veliko raziskovalno delo na področju kadrovske politike, ki zajema naslednja področja: zdravstveno stanje delavcev in delovni pogoji, prehrana, stanovanjske razmere, delo izven podjetja, družinske razmere, plačna politika, obveščnost, izobrazba, odnos do dela, medsebojni odnosi in organizacija.

Anketa o kadrovski politiki je na področju izobraževanja v 16 industrijskih podjetjih ugotovila tole: od 9801 odgovorov delavcev in uslužbenecv (brez vodilnih) jih 2278 (23 odstotkov) meni, da jih pomanjkljiva šolska izobrazba ovira, da ne dosežejo večjih uspehov pri delu, 2394 (23 odstotkov) pa jih meni, da zaradi nezadostnega strokovnega znanja ne dosežejo večjega delovnega učinka oziroma uspeha pri delu. Od anketiranih

se jih 4496 (48 odstotkov) želi dalje strokovno izpopolnjevati. Spoznane potrebe našega delovnega človeka po izobraževanju kaže tudi anketa o investicijski politiki v občini Kranj, v kateri se jih je od 8294 anketiranih 4311 izjavilo, da je treba takoj zgraditi nove šole. Večje število glasov so dobile le gradnja zobne ambulante in novih stanovanj. Za takojšnjo gradnjo delavske univerze v Kranju pa se je izjavilo 2134 anketiranih.

Tudi število tistih, ki sami priznajo, da jih nezadostno strokovno znanje ovira pri delu, predstavlja velik problem. To velja tako za polkvalificirana kot za kvalificirana delovna mesta.

Na polkvalificiranih delovnih mestih je v mnogih podjetjih stanje kritično zaradi velikega dotoka novih kadrov, ki jih kadrovski oddelki in tehnični vodilni kader dostikrat ne znajo prav uvesti v delo in jih zadostno inštruirati. Pri tem je treba omeniti, da je veliko število delovnih mest, ki formalno veljajo za kvalificirana, so pa dejansko polkvalificirana (n. pr. skoraj vsa v čevljarstvu in tekstilni industriji). Zato je izobraževanje za taka delovna mesta s pomočjo vajeniških in industrijskih šol zamudno, drago in ima celo posledice, da absolventi teh šol na eni strani znajo preveč in zato nočejo delati oziroma so nezadovoljni na delovnih mestih, za katera se le formalno zahteva kvalifikacija, na drugi strani pa jim pridobljena kvalifikacija ne daje vsega potrebnega znanja za delo, ki ga morajo opravljati. Podobno velja za izpite za kvalifikacijo, ker so izpitni programi večkrat v zelo slabi zvezi z dejanskim delom. Nekatera podjetja so že dosegla velike izboljšave v načinu proučevanja delavcev z uvajanjem sodobnih industrijskih metod proučevanja in z organizacijo tovarniških centrov za izobrazbo. — Kljub nekaterim lepim uspehom pa so podjetja šele na začetku sistematičnega izobraževalnega dela po sodobnih metodah. Zlasti pomanjkljiva je še skoraj povsod izdelava učnih programov, ki bi vsebinsko in metodološko najbolj ustrezali.

(O nekaterih ostalih zanimivih podatkih ankete bomo še poročali.)

Na področju izobraževanja kadrov je Zavod doslej že organiziral 35 seminarjev za sindikalne funkcionarje ter predsebnike delavskih svetov in upravnih odborov ter funkcionarjev mladinskih organizacij v podjetjih. Te seminarje, ki so trajali po teden dni popoldne in so obsegali razen predavanj tudi skupinski intervju z udeleženci o

problemih sindikalne organizacije in delavskega samoupravljanja, je obiskovalo 693 udeležencev. Zavod je izvedel tudi seminarje za celotne delavske svete v štirih večjih podjetjih. Doslej so priredili tudi že 13 mojstrskih seminarjev, ki so trajali od enega tedna do dveh mesecev. Udeležilo se jih je okoli 260 mojstrov. Razen tega je Zavod organiziral še dva seminarja za kontrolorje s 30 udeleženci in seminar za organizatorje občinskih delavskih univerz z 9 udeleženci.



Grobšče talcev v Begunjah

26. in 27. septembra proslava v Završnici

Delo mladine v jubilejnim letu

Razgovor s predsednikom CK LMS Tonetom Kropuškom

Predsedniku Centralnega komiteja LMS tovarišu Tonetu Kropušku smo v zvezi s proslavo, ki bo 26. in 27. septembra v Završnici, postavili nekaj vprašanj.

»Povejte nam, kakšen pomen ima proslava v Završnici?»

»To je ena osrednjih jugoslovanskih proslav, posvečena nastanku SKOJ in naprednemu mladinskemu gibanju ter smrti prvega sekretarja CK SKOJ Dragoljuba Milovanovića. Proslavo bodo organizirali planinci, medtem ko so jo v Podstenicah organizirali taborniki. Na proslavi bodo razen številnih tabornikov in mladincev sodelovala tudi vsa republiška vodstva mladine iz Jugoslavije.»

»Katero proslavo bodo letos še v republiškem oziroma zveznem merilu v počastitev zgodovinskih dogodkov SKOJ in Partije?»

»Že na zadnji seji republiškega odbora za proslavo 40-letnice SKOJ, kateri so prisostvovali tudi predsedniki okrajnih komitejev LMS, smo govorili o prihodnjih proslavah, predvsem o prireditvah, ki naj bodo ob obletnici ustanovitve SKOJ 10. oktobra in obletnici ustanovitve USAOJ 27. decembra. Na prireditve, ki obenem predstavljajo tudi uspešen zaključek proslav, ki so se vrstile skozi vse leto, se bodo naša vodstva še temeljiteje pripravila. V dneh 9., 10. in 11. oktobra bodo po vseh osnovnih organizacijah svečani sestanki. Ravno tako bodo sestanki v vseh osnovnih organizacijah Zveze komunistov, na katerih bodo govorili o razvoju SKOJ. Po vseh naših šolah bodo po sporazumu Sveta za šolstvo odredili vsaj eno učno uro, na kateri naj bi razpravljali o temi »Mladinsko gibanje v Jugoslaviji«. 27. decembra letos pa bo v Ljubljani centralna akademija v počastitev ustanovitve USAOJ, ki jo bosta organizirala CK LMS in OK LMS Ljubljana. V Beogradu bo 10. oktobra svečana seja Centralnega komiteja LMJ, katere se bo udeležil ves naš

komite in 20 mladincev in mladink iz osnovnih organizacij.»

»Kaj menite o uspehih letošnjih delovnih akcij v zvezi s proslavo 40-letnice SKOJ in KPJ?»

»V Sloveniji smo imeli letos celo vrsto delovnih akcij v občinskem in okrajnem merilu. Skupaj je delalo 240 brigad s preko 14.000 mladink in mladincev, ki so opravili

nad 150.000 delovnih ur. Največ je slovenska mladina gradila športne objekte, otroška igrišča, komunalne naprave (ceste, kanalizacijo in vodovode). Od večjih lokalnih akcij naj omenim predvsem delovno akcijo na odseku Prevoje — Trojane. Tu je delalo osem brigad z okrog 500 brigadirji, nadalje

(Nadaljevanje na 2. strani)

Preskrba z mesom

Kmetijske zadruge in kmetijska posestva bi morala v večji meri sama preskrbovati domače potrebnike z živinorejskimi proizvodi

Kranj, 23. septembra.

V prostorih Okrajnega ljudskega odbora Kranj je bilo danes dopoldne posvetovanje o problemih preskrbe z mesom, ki so se ga udeležili načelniki svetov za gospodarstvo občinskih ljudskih odborov, tržni inšpektorji, predstavniki mesarskih podjetij, predstavniki Trgovinske zbornice in Kmetijske poslovne zveze Kranj ter predstavniki Občinskega sindikalnega sveta Jesenice. Na posvetovanju je bil tudi podpredsednik OLO Kranj Sveto Kobal.

Razprava je bila zelo živahna in se je v glavnem vrtela okoli vprašanja, kakšni ukrepi so potrebni, da se čimprej zagotovi redna preskrba prebivalstva z mesom.

Mesa še vedno primanjkuje. Stanje se je delno sicer izboljšalo s podražitvijo mesa na 350 din pod firmo Ia kategorije, smo pa še daleč od rešitve problema. Mesarska podjetja, razen v Kranju in Skofji Loki, imajo iz dneva v dan večji deficit. Doma lahko kupijo namreč le 30 do 40% živine, ostalo uvažajo — po precej višjih odkupnih cenah, kot so v veljavi pri nas. To jim dela izgubo, ki gre že v milijone dinarjev in ki jo bodo morale kriti občine — s sredstvi iz dopolnilnega proračunskega prispevka. Upravičeno se zato razburjajo jeseniški sindikati, ker jim je občina Bled prepovedala odkup živine na njihovem področju in ker je jeseniško mesarsko podjetje s pogodbami, ki jih je Kmetijska poslovna zveza sklenila z zadrugami, izgubilo področje Gorj in Podnarta, kjer je doslej odkupovalo živino. Vsaj del domačega odkupa namreč lahko precej zmanjša izgubo podjetja. Toda mesa je doma za vse premalo, zato tudi s spremembo interesnih sfer problema ne bomo rešili. Na bi grajali blejske občine, ker je Jeseničanom prepovedala odkupovati meso na njihovem področju, ker bi sicer Bleščani morali uvažati še več mesa. Problem je zaleten in se prepirjem o pravilni

porazdelitvi domačega odkupa, o korigiranju interesnih sfer — čeprav bi o pogodbah Kmetijske poslovne zveze kazalo še spregovoriti — s tem ga ne bomo rešili. Osnovni problem je, kdo bo primanjkljaj uvažal. Uvažanje pa je dražje in s tem se bo treba — hočeš, nočeš — spriznati. Jasno pa je, da bo na slabšem tisti, ki mesa doma nima, ki nima zaledja.

Kje je izhod iz slepe ulice? Kaže, da ga nihče še ni našel! Predlogov je dovolj — konkurenčne poslovavnice, skupna in močna nabavna mreža, ukinitve izvoza, zmanjšanje števila dogonskih mest, ukinitve manjših mesarskih podjetij, osvojitve trga zunaj okraja s pogodbami itd., itd. — toda to so vse več ali manj kratkoročni ukrepi, ki bi imeli tudi kratkoročne posledice, problema preskrbe z mesom namreč za trajno ne bi rešili. Rešitev je le v povečani živinorejski proizvodnji doma, za katero ima Gorenjska ogromne in še neizkoriščene možnosti. Samo en predlog: Kmetijsko posestvo Poljče bi lahko oskrbovalo Jesenice v glavnem z vsemi kmetijskimi in živinorejskimi artikli. Takih možnosti pa je še cela vrsta, le ne znamo jih izkoristiti. Kje so n. pr. zadrugne pitališča? Ze pred meseci je bil sprejet sklep, da jih morajo ustanoviti vse zadruge! Rezultatov pa ni.

Kaže tudi, da naša mesarska podjetja niso ravno navdušena nad ustanovitvijo konkurenčnih poslovavnice, ki bi jih pri nas odprla tuja podjetja. Mesarsko podjetje »Sleme« Zagreb je pripravljeno odpreti na Gorenjskem tako poslovalnico.

Problem, tesno povezan z vsemi ostalimi, so cene. Ekonomski razlogi kažejo, da problem oskrbe z mesom ne bo možno rešiti brez povečanja cen mesa. Podpredsednik Kobal je v razpravi poudaril, da so eden od vzrokov za pomanjkanje mesa letos tudi povečani kupni fondi prebivalstva v zvezi s stimulativnejšim nagrajevanjem po delovnih uspehih. Meso je drugje dražje kot pri nas, zato od nas oteka. Mesarska podjetja prav z izvozom krijejo izgubo doma. Toda povečane cene bi po drugi strani spet pomenile močan pritisk na potrošne sklade naših delovnih ljudi!

A. T.



Pod Stolom na Gorenjskem, zgodovinskem kraju iz NOB, se bodo v soboto in nedeljo zbrali planinci, taborniki, mladina, delavci in prebivalci borci

M. F.

Dobra preventivna služba zmanjšuje število požarov

Ze nekaj let zaporedoma gasilci prirejajo Požarno-varnostni teden. Letos bodo posvečeni temu tednu dnevi od 27. septembra do 4. oktobra. — Za ta teden pripravljajo gasilci vrsto akcij, ki naj opozorejo prebivalstvo na nevarnost in škodo, ki jo lahko povzroči požar, bodisi posamezniku ali celotni družbi. Glavni poudarek Požarno-varnostnega tedna bo torej v vzgoji. Statistični podatki nam povedo, da je požarov vsako leto manj, le da škoda, ki jo povzročajo požari, raste.

Tako bodo gasilci v Tednu požarne varnosti s pomočjo učiteljev organizirali v osemletkah in industrijskih šolah pisanje nalog iz gasilske tematike. Najboljše naloge bodo nagrajene. V času Požarno-varnostnega tedna si bo šoloobvezna mladina ogledala vzorno urejene gasilske domove, razstave gasilskega orodja itd. — Tudi ogled praktičnih vaj, ki jih bodo gasilci v tem tednu izvajali, bo vzgojno in poučno vplivalo na mladino. Po vseh večjih naseljih bodo gasilci organizirali predavanja s predvajanjem filmov, ki prikazujejo vzroke nastanka požarov, škodo in njihove posledice.

Ob Tednu požarne varnosti posvetimo vsaj majhen del svojega časa mislim na škodo, ki nam jo vsako leto povzročajo požari. — Ukrenimo vsak na svojem delovnem mestu v podjetju, industriji, uradu, v kmetijskem gospodarstvu ter v gospodinstvu ustrezne požarno-varnostne ukrepe za zavarovanje pred ognjem. Držimo se načela: bolje preprečevati — kakor gasiti!

V BOHINJU SO RAZPRAVLJALI O SOLSTVU

Boh. Bitrica, 24. sept. Danes zvečer je bil v Bohinju plenum Obč. odbora SZDL. Na dnevnem redu plenuma je bila razprava o šolski reformi. Pogovorili so se, kako jo bodo izvedli v bohinjski občini. Razpravljali so tudi o novem šolskem zakonu. Nadalje so govorili o materialnem in kadrovskem stanju na šolah v bohinjski občini. Pri tem so poudarili, da je stanje na teh dveh področjih precej kritično, primanjkuje predvsem učiteljskega kadra.

Zadnje vesti

● Predsednika republike Josipa Broza-Tita je včeraj zjutraj ob 9.30 uri ob prihodu v slavnostno okrašeno mesto Titovo Ulice pozdravilo preko 20.000 ljudi. Predsednik Tito je prispel tja iz letovišča Partizanske vode na Zlatiboru. ● Sovjetski premier Hruščev je sinoči končal svoj obisk po notranjosti ZDA. Ob 21.25 uri po jugoslovanskem času, je prispel v Washington, kjer ga je sprejel sovjetski veleposlanik v ZDA. ● V Ženevi se nadaljuje konferenca evropskega centra za jedrske raziskave. ● V Argentini se je včeraj nadaljevala splošna stavka okoli enega milijona industrijskih delavcev.

DOVOLJ KROMPIRJA ZA PRESKRBO DOMAČEGA PREBIVALSTVA

Zvedeli smo, da se ukrepi, ki so jih sprejeli na posvetovanju upravnikov kmetijskih zadrug kranjskega okraja in načelnikov za gospodarstvo občinskih ljudskih odborov v soboto, dne 19. septembra, glede preskrbe jeseniškega trga s krompirjem, v redu izvajajo. Jeseniški trg je s krompirjem ta teden dobro založen, prav tako tudi tržiški, kjer so se pred časom tudi pojavile težave.

Nasvidenje v Završnici

(Nadaljevanje s 1. strani) gradnjo vodovoda Bašelj—Kranj, kjer je delalo pet brigad z nad 480 brigadirji. Pri melioraciji ljubljanskega barja pa sta delali dve brigadi.

Na zvezno akcijo je do sedaj iz Slovenije odšlo 38 brigad, poslali jih nameravamo še sedem, tako da bo letos sodelovalo pri gradnji avtomobilske ceste preko 4400 slovenskih mladincev in mladnic. Te brigade bodo delale do konca, ko bo na Dan republike izročena namenu nova 104 km dolga avtomobilska cesta.

»In katere akcije bodo prihodnje leto?«

»Razen zvezne akcije, kjer bodo zgradili nadaljnjih 120 km avtomobilske ceste, bo mladina murskoboškoškega okraja gradila 8 km dolgo cesto na Goritko, druga večja akcija v republiškem merilu pa bo urejanje Ljubljane.«

»Tovariš predsednik, zanima nas,

vezna mladina ogledala vzorno urejene gasilske domove, razstave gasilskega orodja itd. — Tudi ogled praktičnih vaj, ki jih bodo gasilci v tem tednu izvajali, bo vzgojno in poučno vplivalo na mladino. Po vseh večjih naseljih bodo gasilci organizirali predavanja s predvajanjem filmov, ki prikazujejo vzroke nastanka požarov, škodo in njihove posledice.

Ob Tednu požarne varnosti posvetimo vsaj majhen del svojega časa mislim na škodo, ki nam jo vsako leto povzročajo požari. — Ukrenimo vsak na svojem delovnem mestu v podjetju, industriji, uradu, v kmetijskem gospodarstvu ter v gospodinstvu ustrezne požarno-varnostne ukrepe za zavarovanje pred ognjem. Držimo se načela: bolje preprečevati — kakor gasiti!

Jeseniška mladina popravila pot v Završnici

Pred volitvami novih mladinskih vodstev

V ponedeljek zvečer je bil na Jesenicah razširjeni plenum Občinskega komiteja LMS, na katerem so obravnavali priprave na bližnje volitve novih vodstev mladinskih organizacij, o proslavi v Završnici in nekatera druga vprašanja.

Letna konferenca mladine jeseniške občine bo predvidoma 8. novembra in do takrat morajo vodstva izvesti volitve. Najprej bodo imeli sestanke sekretariatov, potem predvolilne konference, da bodo volitve čim bolj uspele. Pomembnost letošnjih mladinskih volitev je toliko večja, ker so v jubilejnim letu naše Partije in SKOJ. Osnovna teza predvolilnih sestankov bo, kot so poudarili, skrb za politično in organizacijsko ureditev organizacij. Predvsem bo morala mladina poiskati nove oblike dela in izpolniti svoje organizacijske. Hkrati bodo podali obračun dosedanjega dela in sprejeli program za prihodnje. Le-ta bo moral zajeti številna vprašanja, predvsem skrb za politično vzgojo mladine preko raznih seminarjev in tečajev, priprave za prihodnje delovne akcije, za poživitev dela v raznih klubih in društvih itd.

Govorili so tudi o tem, da bodo morali v prihodnje bolj poskrbeti za mladino, ki sicer dela v raznih društvih, ni pa še vključena v LMS. Posebno skrb pa bodo posvetili mladini na osemletkah.

V zvezi s proslavo v Završnici, eno največjih proslav v počastitev 40-letnice SKOJ in KPJ, so sklenili, da se je bo mladina jeseniške občine udeležila polnoštevno. Sodelovala bo tudi v pripravah na to veličastno prireditev, in sicer s prostovoljnimi delom. Mladina je popravila predvsem pot do kraja priredit-

SINDIKALNE PODRUŽNICE JESENISKE OBČINE O ORGANIZACIJSKIH VPRAŠANJIH

Pred dnevi so se v jeseniški občini začeli sestanki sindikalnih podružnic, ki jih obiskujejo tudi člani plenuma Občinskega sindikalnega sveta. Tu na osnovi sklepa zadnje seje Sveta podružnice razpravljajo v glavnem o plačevanju članarine in nekaterih organizacijskih vprašanjih. Namen razprav je predvsem ta, da se organizacije utrdijo in organizacijsko uredijo.

Mimo tega razpravljajo tudi o nekaterih drugih vprašanjih. O udeležbi na nedeljski proslavi v Završnici, o preskrbi z ozimnico in drugem. Večina organizacij bo sestanke šele imela.

PREDAVANJE O TBC

V okviru Tedna Rdečega križa, ki je bil letos posvečen boju proti TBC, je bilo v petek, 18. septembra v Radovljici v poslopu Občinskega ljud. odbora zdravstveno predavanje, ki ga je s skioptičnimi slikami pripravil dr. Branko Stangel z Golnika.

USPELA EKSKURZIJA UPRAVLJAVCEV JESENISKE ŽELEZARNE

Izvršni odbor sindikalne podružnice Železarne Jesenice je organiziral za člane izvršnega odbora, člane tovariškega komiteja ZKS in člane upravnega odbora podjetja tridnevno ekskurzijo. Člani ekskurzije so si ogledali podjetja »Jugoturbina« v Karlovcu, Plitvička jezera, Crikvenico in Škocjansko jamo. Nad 80 udeležencev je bilo prvič v »Jugoturbini« v Karlovcu,

pa tudi prvič na Plitvičkih jezerih in v Škocjanski jami. S kraji, ki so jih videli, so bili izredno zadovoljni. Predvsem pa jih je razen »Jugoturbine« v Karlovcu navdušila tudi Škocjanska jama.

V TRŽIČU NOVO ZIMSKO STRELIŠČE

V nedeljo, 27. septembra bodo v Tržiču odprli sodobno urejen in opremljen športni prostor — dvorano zimskega strelišča za streljanje z zračno puško. Na pobudo upravnega odbora strelske družine, s prizadevanjem strelcev in s pomočjo delovnih kolektivov so tržiški strelci dobili res lepo zatočišče.

SIMULTANKA V KAMNIKU

Danski vele mojster Larsen bo v nedeljo popoldne ob 15.30 odigral v Kamniku v dvorani nad kavarno simultanko proti 30 igralcem. Prireditve organizira Solidarnost v okviru proslave 40-letnice svojega delovanja.

ZA VODOVOD V RUDNIKU

Dijaki kamniške gimnazije so s prostovoljnimi delom že v dveh izmenah pomagali graditi zbiralnik za vodovod v partizanski vasi Rudnik pri Radomljah. Občina Kamnik je prispevala k stroškom en milijon dinarjev.

ENOTNO IME ZA VEČ NASELJ

Zaradi lažjega upravnega poslovanja naj bi se po predlogu ObLO Kamnik naselja Duplica, Bakovnik in Spodnje Mekinje združile s Kamnikom, naselja okrog Mekinj kot n. pr. Zduša, Godič, Jeranovo pa v Mekinje. Severni del Godiča, Kregarjevo in Zupanje njive pa bi se priključile Stahovici.

ŠAHOVSKI TURNIR KANDIDATOV NA BLEDU

Rezultati X. kola: Tajl : Keres 0:1, Smislov : Petrosjan remi, Fischer : Benkö 1:0, Olafsson : Gilgorič remi (v nadaljevanju).

Rezultati X. kola: Gilgorič : Tajl remi, Benkö : Olafsson 1:0 (v nadaljevanju), Petrosjan : Fischer 1:0, Keres : Smislov remi (v nadaljevanju).

Stanje po X. kolu: Keres 7, Tajl in Petrosjan 6, Gilgorič 5,5, Smislov, Benkö in Fischer 4 ter Olafsson 3,5 točke.

65 let plodnega dela poljanskih gasilcev

Pred kratkim je Prostovoljno gasilsko društvo v Poljanah praznovalo 65. obletnico obstoja društva. Obletnica je bila še bolj pomembna zato, ker je bila zvezana z otvoritvijo novega ga-

silskega doma, razvijem prapora in odkritjem spominske plošče gasilcem, padlim v NOB.

Društvo je bilo ustanovljeno leta 1894. Ze leta 1897 je pričelo graditi gasilski dom, ki pa je bil

med drugo svetovno vojno porušen do temeljev. Ze leta 1955 so sklenili zgraditi nov gasilski dom. Proračun gradnje je znašal 5.059.000 din. Podpore Okrajnega gasilskega sklada, Občinskega ljudskega odbora Gorenja vas, KZ Poljane in drugih so znašale preko 880.000 dinarjev. Glavni delež so prispevali člani društva, saj so opravili na tisoče prostovoljnih delovnih ur. — Vsi napor poljanskih gasilcev so bogato poplačani, saj imajo nov dom, ki je med najlepšimi na Gorenjskem. Največ zaslug pri tem ima dolgoletni predsednik društva tov. Ciril Šubic.

Ceprav je na dan proslave bilo zelo slabo vreme, se je otvoritve udeležilo več sosednjih društev, gostov in številno prebivalstvo Poljan in okolice. — Društvo in več gasilcev je ob tej priložnosti prejelo zaslužena odlikovanja.

Po govoru, v katerem je društvu zaželel še nadaljnjo uspešno delovanje, je ljudski poslanec tov. Anton Peternej-Igor izročil dom namenu. L. M.



Nov gasilski dom v Poljanah

Te dni po svetu

● Sovjetski ministrski predsednik Nikita Hruščev je v sredo obiskal več farm v državi Iowa, ki je ena izmed največjih pridelovalk žita na svetu. Po povratku v Des Moines je Hruščev obiskal Kmetijsko fakulteto, kjer je imel krajši govor. V petek in soboto bo imel razgovore s predsednikom Eisenhowerjem. V nedeljo pa bo odpotoval v SZ.

● Po določitvi dnevnega reda nadaljuje 14. zasedanje Generalne skupščine OZN sejo posvečeno splošni razpravi, je včeraj imel med desetimi govorniki ekspozice tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović. V sredo so prav tako začeli delati štirje izmed sedmih skupščinskih odborov. To so odbori za socialne, skrbstvene, finančne in pravne zadeve, medtem ko se bodo seje odborov za politične, posebne politične in gospodarske zadeve začele pred koncem splošne razprave, ki ga pričakujejo ob koncu meseca ali pa v začetku prihodnjega meseca.

● Ministrski predsednik Nehru je v sredo zvečer izjavil po povratku iz Afganistana in Irana, da v zadnjih dneh ni ničesar slišal, kar bi kazalo za zboljšanje indijsko-kitajskih odnosov. Dodal je, da so v razgovoru, ki jih je imel med obiskom v Iranu in Afganistanu, omenili tudi te odnose.

LJUDJE IN DOGODKI

„Pometaj pred lastnim pragom!“

»Če dvostranski razgovori z Italijo ne bodo dali zadovoljive rešitve glede Južne Tirolske, Avstrija ne bo imela druge izbire kot da se obrne na Združene narode in čimprej postavi na dnevni red to vprašanje.«

S temi besedami se je avstrijski zunanji minister dr. Bruno Kreisky oglašil v splošni razpravi v Generalni skupščini. Njegov govor je naletel na pozornost, pri italijanski delegaciji pa je zbudil očitno nejevoljo. Odnosi med obema sosedoma, Italijo in Avstrijo, se bodo po tem dogodku nedvomno še bolj zaostriili. Vzrok za nerazčiščene odnose med obema deželama pa je nerešeno vprašanje Južne Tirolske.

Avstrija se zavzema za položaj nemške manjšine v Južni Tirolski, kjer prebiva znotraj Italijanskih meja skoraj četrt milijona prebivalcev nemške narodnosti. Spor o tem se vleče že iz časov po prvi svetovni vojni. Leta 1946 se je zdelo, da ga bo sporazum med De Gasperiem in Grberjem, italijanskim in avstrijskim zunanjim ministrom, dokončno razvozlat, toda zadnji dogodki in razvoj položaja so ga le še bolj zaostriili. Avstrija namerava, kot kaže sedanja izjava Kreiskega, celotni problem spraviti na odprto mednarodno tribuno, pred Združene narode. V Rimu

takšni nameri odločno nasprotujejo in menijo, da so v glavnem zadovolji svojim obveznostim do nemške manjšine.

Ne da bi se spuščali v bistvo tega spora, je treba na tem mestu pribiti nekaj drugega. Odnos neke države do narodnostne manjšine na njenem ozemlju je merilo njene demokratičnosti, spoštovanja človeških pravic, poštenih namerov in iskrene dobre volje. Prav gotovo ima Avstrija vso moralno pravico, da se zavzame za pravice svoje manjšine v Italiji, če meni, da jih kršijo in odrekajo pripadnikom njene narodnosti. Toda — vsaka palica ima dva konca.

Niti mi, niti noben drugi objektivni opazovalec ne bo mogel mirne vesti mimo dejstva, da se v tem primeru Avstriji potegujejo za pravice, ki jih neupravičeno odrekajo Slovincem na Koroškem. Slovenski predstavniki na Koroškem so večkrat z grenkobo ugotovili, da bi bili zadovoljni, če bi jim avstrijske oblasti dale vsaj tiste pravice, kot jih uživa nemška manjšina na Južnem Tirolskem.

Dr. Kreisky je glasno pred vsemi članicami Združenih narodov obsodil dejstvo, da Južni Tirolci lahko naletijo na sodnike, ki ne znajo nemško. Čeprav hkrati priznava, da je nemških sodnikov

NA ZAGREBSKEM VELESEJMU ZA 255 MILIJARD DIN POGODB

Letošnji Zagrebški jesenski velesejem je presegel po svojem poslovanju vsa pričakovanja. — Vrednost sklenjenih pogodb znaša okoli 255,5 milijarde din, kar je za 70 milijard din več kot lansko leto. Rekordno poslovanje so zabeležili tako v notranjem prometu 193 milijard din kot tudi v izvozu, ki je dosegel vrednost 16 milijard din. — Za uvoz je bilo sklenjenih pogodb v vrednosti 20 milijard dinarjev.

ODLOČNA ORIENTACIJA V IZOBRAŽEVANJU IN KULTURNEM DVIGU DELAVSTVA

Na skupni seji predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov za Slovenijo in Glavnega odbora Zveze Svobod in prostovoljnih društev Slovenije, ki je bila pretekli torek v Klubu poslancev v Ljubljani, je Stane Kavič govoril o kulturni in prosvetni politiki v odnosu do delavcev. Poudaril je, da gre pri izobraževanju delavcev za poseben sistem izvenšolskih ustanov za šolanje odraslih, za centre za strokovno izpopolnjevanje na delovnem mestu, ki bi bili organizacijsko postavljeni v posameznih podjetjih ali za večpodjetni skupaj ene, pa tudi več občin, ter za široko mrežo delavskih univerz. Sprejet je bil tudi njegov predlog, naj bi organizirali posebno Zvezo delavskih in ljudskih univerz v republiškem merilu.

POSVETOVANJE O DELAVSKIH IN LJUDSKIH UNIVERZAH NA POLŽEVEM

V sredo in četrtek je bilo na Polževem dvodnevno posvetovanje zastopnikov delavskih in ljudskih univerz ljubljanskega okraja, ki so se ga udeležili tudi zastopniki drugih krajev Slovenije. Namen posvetovanja je bil, da bi delo ljudskih univerz dobilo takoj v začetku leta trdne oblike. Na seminarju so govorili tudi o bodočih nalogah Zveze delavskih univerz, ki naj bi med drugim zlasti skrbela za vzgojo kadrov, posredovala izkušnje drugih naših republik in tako dalje.

Izdaja CP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor — Direktor S. Beznik — Odgovorni urednik Vojko Novak — Tel. uredništva 475 — Uprava 397 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-135 — Izdaja ob ponedeljkih in petkih — Letna naročnina 600 dinarjev, mesečna 50 din

»samo« pet, še nikdar ni omenil dejstva, da na Koroškem slovenskih sodnikov sploh ni. Pred ljubljanskimi sodišči ima vsak Južni Tirolec pravico do tolmača, na Koroškem je ta pravica omejena na 3 majhne okoliše. Na Južnem Tirolskem dovoljujejo samo nemške napise, na Koroškem pa brišejo slovenske tudi tam, kjer ne govorijo nemško. Avstriji se pritožujejo, da Italijani dovoljujejo delovanje neofašističnih organizacij, ki strahujejo manjšino, medtem ko na Koroškem ne samo dovoljujejo njihovo dejavnost, marveč jih celo finančno podpirajo (n. pr. »Südtiroler«). »Kärntner Landsmanschaft« itd.). Koroški Slovenci nimajo niti enega predstavnika ne v delovnem nem ne v zveznem zboru, medtem ko Južni Tirolec zastopa 15 predstavnikov v pokrajinskem parlamentu, 3 pa v državnem.

In tako bi lahko naštevali še in še...

Toda resnica je predobro znana, da bi jo bilo treba še podrobneje podkrepiti. V takem položaju pa se seveda dunajski argumenti glede Južne Tirolske, pa najsi bodo še tolikanj upravičeni spreminjajo v neprepričljive mitne mehurčke.

Kajti prigovor nanje je na dlan: »Pometaj najprej pred lastnim pragom...« Martin Tomazič

Pred Tednom otroka

Ko govorimo o pomoči in razbremenitvi družine, moramo vedeti, da gre pri tem za ustanove, ki naj razbremenijo in dopolnijo družino — za zamenjajo, da s tem krepimo družino kot osnovno celico družbe.

Pri tem gre za ustanove, ki naj razbremenijo — dopolnijo družino, ne pa jo zamenjajo.

Problem varstva otrok in pomoči družini je zlasti pereč v industrijskih krajih kot so Kranj, Jesenice, Tržič, Skofja Loka itd., kjer je zaposleno veliko število žena (v Kranju 45 odstotkov od vseh zaposlenih), imajo pa neugoden kvalifikacijski sestav, saj je le okrog 20 odstotkov ženi kvalificiranih. — Nizka kvalificiranost je posledica precejšnje nestalnosti ženske delovne sile, kar v nemajhni meri tvori kot posledica neurejenih problemov varstva otrok in pre-zaposlenosti žena sploh. — Zato imamo, da je gospodarski razvoj industrije, posebno pa dvig proizvodnje, v precejšnji meri odvisen od načina reševanja problema delovnih družin. Iz analize varstva otrok na Gorenjskem moremo ugotoviti, da je storjen velik napredek pri zdravstveni zaščiti otrok, širjenju mlečnih kuhinj, rejništva in skrbi za pravočasno oddajo defektnih otrok v posebne zavode, nezadovoljiv pa je napredek pri ustanavljanju in širjenju ustanov za varstvo in vzgojo otrok. Poglavitna pomanjkljivost je v tem, da ne moremo pomagati z obstoječimi kapacitetami različnih otroških ustanov in oblikami dela vsem otrokom in družinam, ki so pomoči potrebne.

Stanovanjske skupnosti, ki se prav v tem času ustanovljajo, druge pa prilagajajo svojo dejavnost zahtevam Zakona o stanovanjski skupnosti, bodo lahko v največji meri hitro in učinkovito reševale te probleme ob neposrednem sodelovanju in upravljanju državljanov. Pri vseh svetih za varstvo družine bi morali imeti po zgledu Kranja »Komisijo za nudenje pomoči pri ustanavljanju organizacij in pri delu mladinskih ustanov, ki naj bi svetovala svetom stanovanjskih skupnosti, kakšni prostori so potrebni za otroška zavetišča in njih organizacijo, nadzorovala bi potrebe in načrte za organizirano otroška in mladinska igrišča, seveda vse prilagojene potrebam in materialnim možnostim v okviru posamezne stanovanjske skupnosti, upoštevajoč, da iz malega raste veliko. Pripravljale in organizirale naj bi v najtesnejši povezavi s prosvetnim kadrom seminarje za usposabljanje laičnega kadra za različne oblike dela z otroki in mladino itd. Ob dosedanjih aktivnostih stanovanjskih skupnosti občutimo, da bi jim bila ta pomoč dobrodošla, zlasti še, ker povsod manjka iz-

kušenj in še ni razčiščena vrsta problemov. Na primer, neke imajo že prostore za otroško zavetišče, pa stoji sedaj pred problemom finansiranja opreme, kako bodo zavetišča poslovala, nimajo še pripravljene kadra in ne vsaj informativnega izračuna prispevka staršev. Druge so zgradili lepo igrišče (mogoče predrago za obstoječe razmere) pa spet brez nadzorstva, ne razmišljajo o potrebi uvedbe malic podobno kot v šolah. Ponokod zapostavljajo potrebe doraščajoče mladine, ki bi bila šestkrat zadovoljna vsaj z enim prostorom — travnikom, kjer bi lahko igrala odbojko, namizni tenis in podobno. Spet druge vidijo rešitev družinskih problemov samo z ustanavljanjem pralnic in trošilo vsa razpoložljiva materialna sredstva samo v te namene, pri tem pa ne analizirajo ostalih potreb svojega področja in ne razmišljajo, kaj bi bilo moč rešiti skupno s sosednjimi stanovanjsko skupnostjo. — Skratka, dejavnost svetov stanovanjskih skupnosti je že v začetku precejšnja, toda ravno sprito številih potreb in problemov bo treba poskušati in reševati najprej tiste probleme, ki so tam najnujnejši, ne pa tiste, za katere imajo posamezniki največ razumevanja, da bi bil uspeh stanovanjskih skupnosti že v začetku učinkovit in kar najbolj približan namenu.

Pri razvijanju različnih dejavnosti lahko sveti za varstvo družine pri občinah s svojimi strokovnimi komisijami, ženska društva, športne organizacije in drugi s točnimi analizami posameznih problemov in ponekod s strokovnimi nasveti pomagajo razvijati najpotrebnejše ustanove in servise.

Prav to dejavnost bi bilo potrebno v pripravah za Teden otroka pri vseh občinskih svetih in društvi razvijati, da ne bi bil Teden otroka z osnovnim programom — »Pomoč otrokom, ki nimajo urejenega družinskega okolja« samo akcijski program, ampak da je ravno v tem času široko zastavljena naloga za razvijanje različno potrebnih ustanov v okviru stanovanjske skupnosti.

Pri tem z materialne strani znatno pomagamo tudi z zbiranjem sredstev za sklad za »varstvo otrok«, ki naj bo ustanovljen pri vseh občinah. Le-tu se zbirajo in stekajo sredstva raznih prispevkov v času Teda otroka, prispevkov gospodarskih organizacij, kateri pri dajanju v ta namen niso obdavčeni itd. Potrebno pa bo, da bodo upravni odbori napravili načrte, da bodo ta sredstva že v letošnjem letu izkoriščena, predvsem za ureditev raznih otroških ustanov in otroških igrišč v okviru stanovanjskih skupnosti.

Draga Rome

Završnica je pripravljena

Osamljene meglice so jadrle preko neba. V prelepem jesenskem dnevu smo v torek dopoldne obiskali Završnico — kraj, kjer bo 26. in 27. septembra veliko mladinsko slavo je počastitev 40-letnice KPJ in SKOJ. V tem kraju se je ponesrečil prvi sekretar CK SKOJ Dragoljub Milovanović.

Pred nami so se vzpenjali mogočni vrhovi Karavank. Po polju so kmetje pospravljali ajdo, pobirali krompir in zadnje poljske pridele. Ob glavni cesti proti Jesenicam so nas opozarjale napisne deske na veliki šahovski turnir kandidatov za naslov svetovnega šahovskega prvaka na Bledu. Mimo nas so drveli domači in inozemski avtomobili. Vlak je šepihal z Jesenic proti Kranju.

tizani in aktivisti z Jesenic. 20. junija 1942. leta je bil organiziran Cankarjev bataljon pod Stolom, ki je že 29. junija 1942. leta miniral železniški most v Mostah. Leta 1943 se je močno razvila terenska organizacija OF za Jesenice in Radovljico. Leta 1944 pa je bil na tem področju ustanovljen Kokrški odred, katerega en bataljon se je v glavnem zadrževal v dolini Završnice. Na tem področju je imel odred svojo bolnišnico, ki je bila najprej pod Zelenico, nato v Kotlu pod Koriti in za tem na Vratih. Lahko je sprejela hkrati do 30 ranjencev in bolnikov. Nad Jezercami se je nahajala tudi puškarska delavnica, pod Bukovo pečjo pa je bila čevljarstva delavnica, ki se je nato preselila v Rovt v Završnici.

Odrad je imel organizirano tudi obveščevalno službo, ki je imela svoj sedež pod Koritcem v Završnici, imenovan »Triglav«. Zaradi obsežnosti terena je štab odreda obveščevalce razdelil na dva dela in ustanovil novo točko, ki jo je imenoval »Stol«. Razmnoževali so »Slovenskega poročevalca«, »Ljudsko pravico« in tiskali propagandne lepake.

Konec aprila 1945. leta so bili vsi bataljoni Kokrškega odreda osredotočeni v dolini Drage in Završnice z namenom, da bi osvobodili zapornike iz taborišča v Begunjah. 4. maja je pod pritiskom kapitulirala posadka begunjskih zaporov. Ob tej priložnosti je bilo osvobojenih 632 ujetnikov. Vsi, ki so bili sposobni za orožje, so bili vključeni v dva bataljona, ustanovljena v Završnici pri Smokuškem mostu. Kokrški odred je tako povečan vodil nadaljnje borbe za osvoboditev Gorenjske in sodeloval kmalu potem celo pri borbah za osvoboditev Koroške.

Se in še bi lahko naštevali akcije naših borcev, ki so se borili na tem koščku gorenjske zemlje.

Tik nad jezerom v Završnici, na planoti pod strmimi stenami, prav te dni pripravljajo prireditveni prostor. Takoj ko nas je pot pripeljala na jaso, smo na levi strani ob vznožju Stola opazili skalo, na katero za vzdana spominska plošča v spomin prvemu sekretarju Dragoljubu Milovanoviću in dogodkom v Završnici. Postavljena je že slavnostna tribuna, pripravljen je prostor za taborne ognje, oder za koncert zabavnega orkestra RTV Ljubljana. — Poleg prireditvenega



Prireditveni prostor v dolini Završnice, kjer bo jutri, v soboto, 26. in v nedeljo, 27. septembra veliko mladinsko slavo

To pot nas niso zanimala polja, niti šahovski turnir na Bledu, pa tudi ne elegantne limuzine, ki so drvele s 100 kilometri na uro mimo nas. Zanimali so nas dogodki delovanja SKOJ v času med prvo in drugo svetovno vojno, ko se je delavski razred predvsem boril v industrijskih središčih, boril za svoje pravice in demokratične odnose, ter bil često izpostavljen preganjanju vladajočega režima.

Bili smo v Zirovnici. Prijazna stara ženica nam je pokazala pot, ki pelje na prireditveni prostor v Završnico. Bolj po planinski kot avtomobilski cesti smo se peljali proti cilju. Ze lega pokrajine nam je povedala, da je dolina Završnice veliko pomnilna za ilegalno delo po prvi svetovni vojni, poseben pomen pa je dobila v času narodnoosvobodilne borbe.

Tod go se začeli zbirati že meseca junija in julija leta 1941 prvi par-

Industrijska proizvodnja v prvem polletju

V eni zadnjih števil »Glasu Gorenjske« smo poročali, da se je industrijska proizvodnja v kranjskem okraju v letošnjem prvem polletju v primerjavi z istim razdobjem lani povečala za 5,7 odstotka, realizacija pa za 15,1 odstotka. — Primerjava količinske proizvodnje v prvih šestih mesecih letos s planom za leto 1959 pa kaže, da se je le-ta povečala za 2,8 odstotka, realizacija pa za 3 odstotke.

Danes si po podatkih gospodarskih organizacij in po bančnih podatkih ogledimo, kakšne rezultate so glede izpolnjevanja plana proizvodnje in realizacije v letošnjem prvem polletju dosegle nekatere večje gospodarske organizacije v okraju s področja kovinske, elektrotehnične, tekstilne in usnjarske industrije in industrije gradbenega materiala. — (Podatki so povzeti po Biltenu Narodne banke za okraj Kranj, številka 7, julij 1959)

Opaja se večja zahtevnost kupcev glede kvalitete, sicer pa s prodajo ni nikakih težav, saj ima Inteksa minimalne zaloge gotovih izdelkov.

GORENJSKA PREDILNICA — Skofja Loka je fizični obseg proizvodnje sicer presegla, vrednostno pa plan ni bil izvršen zaradi slabše kvalitete surovin, razširitve asortimana in zaradi dvakratnega znižanja cen izdelkom. Močno prekomerne so zaloge bombaža slabših kvalitet, medtem ko boljših vrst primanjkuje. Zaradi precejšnjega uvoza preje je realizacija doma proizvedene preje otežkočena.

PEKO Tržič je v prvem polletju izdeloval le lažjo in cenejšo obutev in je količinsko presegel proizvodni plan, ni ga pa dosegel po realizaciji. Čuti se pomanjkanje tankih in kvalitetnih podplato. — Peko se poskuša preusmeriti na prejšno usnje in na usnje z šrušenim licem, vendar kvaliteta ne ustreza. Zlasti je to močna ovira za izvoz, ki je bil letos kljub večjim naročilom precej nižji kot lani.

PLANIKA Kranj je količinsko proizvodni plan tudi v juliju prekorčila. Na to preseganje vpliva največ nagrajevanje po enoti proizvoda. Občutno je pomanjkanje klasičnega boksa. Surovine zaloge so relativno visoke zaradi priprave obute za jesensko in zimsko sezono in predvsem za izvoz. Z uvedbo tekočega traku so zaloge nedovršene proizvodnje v stalnem upadanju.

Presegli so plan

Na zadnji seji ObLO Kamnik so obravnavali poročilo o izvršitvi družbenega plana za prvo polletje. V večini podjetij je bil presežen plan skupnih dohodkov. V izbranih debatah so tudi osvetlili kamniške prehranske probleme, pri čemer je preskrba z mesom in kruhom najbolj pereča.

POPRAVEK

V članku »Prihodnji teden bo na Jesenicah dovolj krompirja«, ki je bil objavljen v zadnji številki »Glasu Gorenjske« z dne 21. septembra 1959, je prišlo do neljube pomote, ki pa so jo bralci verjetno že sami popravili. Namesto 300 oziroma 240 stotov ali 30 oziroma 24 ton krompirja na hektar (planirani in po zadnjih podatkih izračunani hektarski donos krompirja na kooperacijskih površinah) je bilo pomotoma zapisano 30 oziroma 24 stotov. — Prosimo bralce, da nam oprostijo in napako popravijo.

A. T.

Krajevni odbori se uveljavljajo

V našem okraju obstaja 88 krajevnih odborov, ki so se na osnovi splošnega zakona o začasnih vreditvi občin in okrajev iz leta 1955 v posameznih občinah postopno ustanovljali. V začetku leta 1956 smo imeli v okraju skupno 71 krajevnih odborov. Združevanje nekaterih gospodarsko neavizitih občin, oblikovanje novih gospodarsko-kulturnih središč v posameznih krajih in druge potrebe pa so narekovale, da se je ustanovilo še 17 krajevnih odborov. Stevilo krajevnih odborov je torej zdaj po posameznih občinah naslednje: Kranj 31, Jesenice 4, Radovljica 11, Bohinja 6, Bled 5, Skofja Loka 19 in Zeleniki 12. Občini Tržič in Ziri krajevnih odborov nimata. V 88 krajevnih odborih dela 560 odbornikov ali povprečno 6,5 odbornikov v enem krajevem odboru.

Ob prehodu na nov komunalni sistem upravljanja jeseni 1955 ni bilo mogoče takoj podrobneje določiti vseh nalog, organizacije in pristojnosti krajevnih odborov. — Izkusnje pri graditvi komunalnega sistema v zadnjem razdobju kažejo, da so se KO pokazali kot potrebni in že predstavljaljo pomembno oporo občinski samoupravi pri samostojnem urejanju zadev, ki so neposrednega pomena za prebivalstvo krajev in nastali.

Komisija za družbeno upravljanje pri Okrajnem odboru SZDL Kranj, ki je letos v aprilu in maju proučevala delo, vlogo in nadaljnji razvoj KO, je v poročilu o tem poudarila, da bi iz dosedanje prakse dela KO mogli njihovo dejavnost ocenjevati oziroma razdeliti v tri skupine.

V prvo skupino spadajo krajevni odbori, ki so se že vesplošno uveljavili. Od 88 krajevnih odborov jih je 21 v razdobju od leta 1955 do danes že doseglo pomembne rezultate. Ti delajo že zelo samostojno in so sposobni uspešno urejati ne samo navadne, ozko komunalne akcije, temveč zaslužijo vso pozornost zaradi velike iniciative, ki so jo pokazali v mobilizaciji prebivalstva pri reševanju lokalnih zadev, ki imajo vesplošen pomen za izboljševanje življenjskih pogojev prebivalstva. Največ takih KO odpade na področje kranjske in delno tudi radovljiške občine. Ti KO so se razvili iz prejšnjih občinskih ljudskih odborov in so zaradi vesplošnega komunalnega razvoja v teh področjih že dobili povsem novo fiziognomijo. Povezava z volivci v teh krajevnih odborih je zelo dobra, saj so v 28 primerih poročali o svojem delu državljanom na zborih volivcev. Najbolj vzpodbudno pa je to, da so pritegnili v razne komunalne akcije ljudi, ki so s samopriskevki in s prostovoljnim delom ustvarili lastna in znatno povečali proračunska sredstva, s katerimi so upravljali. Ta skupina krajevnih odborov ne rešuje le komunalne politike, temveč navezuje okoli sebe državljane tudi preko organizacije krajevnih praznikov in drugih akcij, ki jih organizirajo družbene organizacije. Značilno za te krajevne odbore je tudi, da često obravnavajo vprašanje razširitve pravic krajevnih odborov.

V drugo skupino spadajo tisti KO, ki dobro delajo le ob materialni podpori občinskih ljudskih odborov in večji skrbji političnih organizacij. Takih krajevnih od-

borov je v okraju približno 48 ali 54,5 odstotka. Njihova aktivnost se odraža v tem, da izvršujejo le tiste naloge, za katere dobijo sredstva iz občinskih proračunov, ki neobhodno terjajo izvršitev, n. pr. najnujnejša popravila krajevnih poti, mostov, pokopališč, vodovodov, javne razsvetljave itd.

V tretjo skupino pa spadajo KO, ki več ali manj le životarijo. Teh imamo v okraju približno 19, in sicer v področjih okolice Cerkeh, Bohinja, Poljan in še v nekaterih drugih krajih, kjer je čuti slabost dela osnovnih političnih organizacij. Ti krajevni odbori se sestanejo samo na razne intervencije in ob zelo slabi udeležbi ter rešujejo le najbolj pereče probleme. Stiki z volivci in ostalimi organizacijami so zelo slabi. Anкета je pokazala, da se ti krajevni odbori povprečno sestajajo enkrat na leto, nekaj pa je celo takih, ki se še niso niti konstituirali. V bohinj-ski občini n. pr. KO Češnjica, Stara Fužina in Koprivnik ne delajo in so popolnoma zamrli.

Dosedanja praksa je pokazala, da tisti krajevni odbori, ki imajo več stikov z občinskimi ljudskimi odbori in od njih prejema več konkretne pomoči, delajo boljše. Dodeljena finančna sredstva se namreč bogato rentirajo, saj jih KO s prostovoljno delovno silo in samopriskevki znatno pomnože. Navedimo le en primer: KO Jezersko je v štirih letih zbral 2.398.000 dinarjev krajevnega samopriskevka, ki so ga državljani prispevali v materialu in z delom pri urejanju elektrifikacije, pokopališča, pri vzdrževanju cest, mostov in javne razsvetljave ter pri urejanju parkov.

OBVEŠČEVALEC

MALI OGLASI

Prodaj kabel za istosmerni tok. Naslov v oglasnem oddelku.

Starejša ženska prodaja proti mesečnemu dosmrtnemu odplačevanju stanovanjsko hišico. Sr. vas 58 — Senčur 5416

PRODAM VIJUGASTE ŽELEZNE STOPNICE in 80 kilogramov debele pocinkane BODEČE ZICE. — Foto Selhaus, Skofja Loka 4517

Samo šole za gluhe otroke vračajo gluhonemim govor.

Prodaj komplet akvarij z lepimi rastlinami in ribicami. Poizve se v upravi lista 4518

Prodaj avto Fiat 1100 v dobrem stanju. Ogled od 15. ure dalje. — Voglje 78 4519

Vsako obolenje ušes vašega otroka takoj prijavite zdravniku, ker s tem preprečujete možnost njegove gluhohe.

Sivalni stroj, šiviljski, za 22.000 prodaj. Kodnik, Trboje 80, Smednik 4520

Posnemalnik, pinjo, toplomer, plohe (50 mm) prodaj. Ogled v ponedeljek popoldan. — Naslov v oglasnem oddelku 4521

Po ugodni ceni prodaj dobro ohranjen šivalni stroj z dolgim čolnikom (močan). Naslov v oglasnem oddelku 4552

Gospodarske organizacije — sprejemajte v svoje kolektive tudi gluhe delavce.

Ugodno prodaj novo moško kolo. Predoslje 75 4523

Prodaj spalnico iz mehkega lesa. Prešernova 15, Kranj 4524

Prodaj dva hektara zemlje all oddam v najem za daljšo dobo. — Janez Brezar, Jezerska cesta 59 — Kranj 4525

Prodaj Jawo. Ogled popoldne. Naslov v oglasnem odd. 4526

Prodaj nov moped. Justina Demšar, Zmicec 26, Sk. Loka 4527

Sprejem posrežnico za nekaj ur dnevno — najraje upokojenko. Naslov v oglasnem odd. 4528

Sprejem mizarjskega pomočnika. Pečenko, Stara cesta 10, Kranj 4529

Samostojen mlinar s prakso išče zaposlitev. Jože Dolar, Suha 41 pri Predosljah 4530

Trgovsko podjetje knjigarna »Simon Jenko« v Kranju obvešča vse cenjene odjemalce, da bo v dnevi 28., 29. in 30. septembra vršilo redni četrtletni popis blaga in bo lokal zaprt 4531

Trgovsko podjetje knjigarna »Simon Jenko« v Kranju sprejema v uk vajenca (vajenka). — Pogoji je dovršena osemletka. Nastop takoj 4532

Trgovsko podjetje knjigarna »Simon Jenko« v Kranju se priporoča vsem cenjenim odjemalcem in jim sporoča, da ima neprekinjen delovni čas od 7. do 19. ure 4533

Sprejem v varstvo čez dan dva otroka od 2 do 7. leta. Naslov v oglasnem oddelku 4534

Preklicujem št. bl. 35611 in 35612 izdanih v Komisijijski trgovini Kranj z dne 23. oktobra 1957. — Gverina Berčič 4535

Alojzija Zupan se toplo zahvaljuje organizaciji ZB za pomoč pri prevozu mojega pokojnega sina Slavka, saj se mu je s tem izpolnila zadnja želja. Prav tako se lepo zahvaljuje Pogrebnoemu zavodu za organizacijo pogreba. 4536

Profesorica išče opremljeno ali neopremljeno sobo; inštruirna tudi matematično. Ponudbe oddati pod »nagrada«.

V soboto popoldan sem izgubila moško jopico od Gorenjskega tiska do vojašnice v Prevaljah. Po-

Ivica Suštar in Franciju Sajevic-Tedju želijo mnogo sreče na novi življenjski poti — kolegii!

Uprava Okrevališča Združenja slepih Okroglo pri Kranju odda za zimsko sezono v najem stanovanjske, kuhinjske in druge prostore. Kraj in prostori so zelo primerni za razne tečaje, zimsko športno in splošno turistično uporabo. Za vsa podrobna se je obrniti na Upravo Oprevališča.

štenega najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne v oglasni oddelk. 3537

Ugodno prodaj železen štedilnik, dobro ohranjen in novo lutzovo peč. Naslov v ogl. odd. 4538

Prodaj NSU Primo 150 cm. — Ogled 26. septembra od 16. ure dalje in 27. do 10. ure. Naslov v oglasnem oddelku. 4539

Prodaj kompletno novo Rogovo kolo po zelo ugodni ceni. Spodnje Gorje 4. 4540

Prodaj lepo vrtno ograjo dolgo 5 m, 2 visoki lončni peč in 1 lutzovo peč ter 2 novi moški obleki, temno predvojno blago. Ogled v Regincovti ulici 6, Kranj. 4541

27. september, Mednarodni dan gluhih.

Prodaj žensko kolo, skoraj novo. C. na Klanc 61, Kranj. 4542

Za delo v gladišču z železom sprejemamo delavce. Plača dobra. Samska stanovanja na razpolago. Javite se v tajništvo »Metalke«, Ljubljana, Parmova 33. 4543

Iščem hišno gospodinjico z majhno pokojnino. Pripravljen sem takoj zagarantirati pol milijona svojih vrednosti. Ponudbe oddati v oglasni oddelk pod »Gorenjkae«. 4544

Vsa delovna mesta, za katera ni potreben sluh, so dostopna gluhih.

je vrednosti. Ponudbe oddati v oglasni oddelk pod »Gorenjkae«. 4544

OBJAVE

OBVESTILO

Zdravstveni dom Kranj obvešča starše otrok, rojenih od 1. I. do 31. 12. 1958, da se prične obvezno cepljenje proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju po sledečem razporedu:

OTROŠKA POSVETOVALNICA MAVČICE — 28. 9. 1959 ob 8. uri. GOSTILNA BREG OB SAVI — 28. 9. 1959 ob 8.30 uri.

OSNOVNA ŠOLA ŽABNICA — 28. 9. 1959 ob 9. uri.

OTROŠKA AMBULANTA STRAZIŠČE — 28. 9. 1959 od 9.30 do 12. ure.

OTROŠKI DISPANZER KRANJ — 28. 9. 1959 od 14. do 18. ure.

ZADRUŽNI DOM KOKRICA — 29. 9. 1959 ob 7.30 uri.

OSNOVNA ŠOLA PREDOSLJE — 29. 9. 1959 ob 8. uri.

ZADRUŽNI DOM VISOKO — 29. 9. 1959 ob 8.45 uri.

OSNOVNA ŠOLA OLŠEVK — 29. 9. 1959 ob 9. uri.

POMOŽNA ZDRAVSTVENA POSTAJA KAMNOLOM KOKRA — 29. 9. 1959 ob 9.30 uri.

ZDRAVSTVENA POSTAJA JEZERSKO — 29. 9. 1959 ob 10.30 uri.

AMBULANTA PREDDVOR — 29. 9. 1959 ob 11.30 uri.

OSNOVNA ŠOLA TRSTENIK — 29. 9. 1959 ob 14. uri.

OSNOVNA ŠOLA GORIČE — 29. 9. 1959 ob 14.30 uri.

OTROŠKI VRTEC GOLNIK — 29. 9. 1959 ob 14.45 uri.

OTROŠKA POSVETOVALNICA ŽEJE — 29. 9. 1959 ob 15.45 uri.

OSNOVNA ŠOLA PODBREZJE — 29. 9. 1959 ob 16.30 uri.

ZADRUŽNI DOM NAKLO — 29. 9. 1959 ob 17. uri.

OSNOVNA ŠOLA PODBILICA — 30. 9. 1959 ob 14. uri.

GOSTILNA NEMILJE — 30. 9. 1959 ob 14.30 uri.

OSNOVNA ŠOLA BESNICA — 30. 9. 1959 ob 15. uri.

OTROŠKA POSVETOVALNICA SENČUR — 30. 9. 1959 ob 16. uri.

OSNOVNA ŠOLA VOKLO — 30. 9. 1959 ob 16.45 uri.

OSNOVNA ŠOLA TRBOJE — 30. 9. 1959 ob 17.30 uri.

Starše obveščamo, da popolno cepjenje zajema tri injekcije, katere bodo otroci prejeli v razdobju štirih tednov. S seboj prinesite vabila in zdravstvene izkaznice otrok.

CEPLJENJE JE STROGO OBVEZNO!

Opozarjamo, da si starši za bolne otroke pravočasno preskrbe zdravniška potrdila, da jih pred-

ložo na copiču, sicer se bo izostanek smatral kot neopravičen.

Starši, ki ne bodo pripeljali svojih otrok brez opravičljivega razloga k cepitju, so kazensko odgovorni po določilih Splošnega zakona o preprečevanju in zatiranju nalezljivih bolezni (Ur. list FLRJ št. 37/48) in po členu 199. Kazenskega zakonika (Ur. list FLRJ št. 13/51).

Starši, ki iz kateragakoli razloga niso prejeli poziva za cepljenje otrok, rojenih v letu 1958, naj kljub temu pripeljejo otroke na cepišče po gornjem razporedu.

Opozarjamo starše, da se strogo drže javljenega datuma in ure zaradi nemotenega izvrševanja cepljenja.

Obveščamo, da v Otroškem dispanserju Kranj in v Otroški ambulanti v Strazišču ne bo ordinacije v ponedeljek dne 28. 9. in v torek dne 29. 9. 1959 zaradi odsotnosti zdravstvenega osebja, ki bo na cepiščih.

ZDRAVSTVENI DOM KRANJ

SEMINAR ZA IZPITE OBRTNEGA MOJSTRA

Obrtna zbornica okraja Kranj obvešča vse one obrtne pomočnike, ki nameravajo polagati izpit za obrtnega mojstra, da priredi v oktobru seminar iz teoretičnega dela mojstrskega izpita. Prijave je poslati pisмено do 1. oktobra 1959.

POSLOVANJE DOMA KOKRŠKEGA ODREDA NA KALIŠU

Planinsko društvo Kranj obvešča obiskovalce Storičiča, da bo 1. oktobra zaprla svojo planinsko postojanko »Dom Kokrškega odreda« na Kališu. Koča bo še nadalje oskrbovana v sobotah in nedeljah ter ob državnih praznikih.

RAZPIS

Dom igre in dela Angele Ocepke na Plavžu, Jesenice razpisuje mesto vzgojiteljice in vzgojiteljske pripravnice. Pogoji: vzgojiteljska šola z ali brez prakse. Samska soba je na razpolago. Nastop službe takoj. Ponudbe pošljite takoj na gornji naslov.

REDNE VAJE TVD PARTIZAN KRANJ

TVD Partizan Kranj obvešča članstvo in starše otrok, da bo pričetek redne vadbe v ponedeljek, dne 28. septembra t.l. Vadba bo v telovadnici osnovne šole »Fr. Prešeren« po naslednjem razporedu:

Moški oddelki:

deca: ob torkih od 17. do 18. ure

pionirji: ob torkih in petkih od 18. do 19. ure

mladinci: ob torkih in petkih od 19. do 20. ure

člani: ob torkih in petkih od 20. do 21. ure

Zenski oddelki:

deca: ob ponedeljkih od 17. do 18. ure

pionirke: ob ponedeljkih in četrtek od 18. do 19. ure

mladinke: ob ponedeljkih in četrtek od 19. do 20. ure

članice in starejše članice: ob ponedeljkih in četrtek od 20. do 21. ure.

Orodna telovadba: sredi od 19.30 do 21. ure.

KINO

Letni kino »PARTIZAN«: 25. septembra premiera ameriškega barvnega cinemascope filma »DIRKA ZA SONCEM«; 26. septembra ameriški barvni cinemascope film »20.000 MILJ POD MORJEM«; 27. septembra ameriški barvni film »PESMI ZLATEGA ZAPADA« — predstava vsak dan ob 19. uri.

»TRIGLAV«, Primskovo: 26. septembra ob 16. uri premiera ameriških barvnih risank »SILJA V AFRIKI«; ob 18. in 20. uri ameriški barvni cinemascope film »DIRKA ZA SONCEM«; 27. septembra ob 10. uri ameriške barvne risanke »SILJA V AFRIKI«, ob 14. uri ameriški barvni film »PUŠČAVA ZIVI IN VODNI PTIČI«, ob 16., 18., in 20. uri pa ameriški barvni cinemascope film »DIRKA ZA SONCEM«.

»SVOBODA«, Strazišče: 25. in 26. septembra ob 16. uri ameriški barvni film »PUŠČAVA ZIVI IN VODNI PTIČI«, 25. septembra ob 18. in 20. uri ameriški barvni cinemascope film »20.000 MILJ POD MORJEM«, 26. septembra ob 18. in 20.30 jugoslovansko-ital. barvni cinemascope film »NEVIHTA«; 27. septembra ob 10. uri ameriški barvni film »PUŠČAVA ZIVI IN VODNI PTIČI«, ob 13.30 ameriške barvne risanke »SILJA V AFRIKI«,

ob 15., 17.30 in 20. uri jugoslovansko-italijanski barvni cinemascope film »NEVIHTA«.

Naklo: 26. septembra ob 19.30 ameriški barvni film »PESMI ZLATEGA ZAPADA«; 27. septembra ob 15., 17. in 19. uri ameriški barvni cinemascope film »ZLOMLJENO KOPIJE«.

»KRVAVEC«, Cerklje: 26. septembra ob 20. uri francoski film »OGLEDALO Z DVEMA OBRAZOMA«, 27. septembra ob 15., 17. in 19. uri amer. barv. cinem. film »20.000 MILJ POD MORJEM«.

Bled: 25. do 27. septembra francosko ital. barv. film »STIRI KORAKE V OBLAKE« — predstave vsak dan ob 18. in 20.30 uri, ob nedeljah pa ob 10., 15., 18. in 20.30 uri.

Radovljica: 25. in 26. septembra ob 20. uri ter 27. septembra ob 14., 18. in 20. uri amer. barv. cinem. film »PREKO MNOGIH REK«; 27. septembra ob 10. uri matineja in ob 16. uri redna predstava ameriške barvne risanke v cinemascope »PISANI SPOREDE«.

Ljubno: 26. in 27. septembra angleški barvni film »LEPO JE BITI MLAD« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. in 18. uri.

»SORA«, Skofja Loka: 25. do 27. septembra mehški film »SERENADA V MEKSIKI«.

Ziri: 26. in 27. septembra amer. film »LUKRECIJA BORGIA« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 15. in 19.30 uri.

»DOM«, Sovodnj: 26. in 27. septembra amer. film »VELIKA URA« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. uri.

Duplica pri Kamniku: Zaprt.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Ajdova moka 70, ješprenj 70—75, kaša 70—85, fižol 60—85, krma za kokoši 35—40, koruza 40, proso 35 do 40, oves 20—25, lisičke 35—40, orehi 70—80 din za liter; korenček 25—30, čebula 35—40, sladko zelje 10, ohrovt 15, salata 50—65, pesa 30, zelena paprika 40—50, paradižnik 30—50, sladka repa 10, kisa repa 30, cvetača 60—80, kumare 20—30, kumarice 90—100, fižol v stročju 60—70, jedilne buče 10, jabolka 30—50, hruške 40—80, slive 40—50, gobe 200, grozdje 90 do 100, fige 60, lešniki 400, mandeljni 300 in med 350 din za kilogram. Sir 120, surovo maslo 520 din kilogram, jajca 22—25 din kos, kokoši 400—600 din, piščanci 250—400 din, česen 5—10 din kos, špinača 25 din merica, peteršilj in zelena 10 din šopek, por 6—10 din kos.

V KAMNIKU

Solata 70, endivija 50, fižol v stročju 50, paradižnik 44, paprika 40, zelje 8, kisa zelje 50, kumare 20—30, korenček 50, rdeča pesa 30, kolerabe 45—50, špinača 100—120, krompir 16—17, jabolka 40, hruške 60—80, fige 60, grozdje 90—110, slive 35—40 din za kilogram. — Orehi 55, ješprenj in kaša ter ajdova moka 80 din liter, jajca 25 do 26 din kos. Zelje je bilo pri prodajalcih 12—15 din za kilogram, neka prodajalka pa je pripeljala prav tako lepega po 8 din za kilogram in ga prodala z vrhan voz. Pri zadruzi prodajajo krompir po 14 din za kilogram.

V RADOVLJICI

Krompir 17, zelje (glave) 17, čebalu 38, česen 98, paradižnik 38, paprika 44, kumare 17, solata 40, jabolka 32, hruške 60, slive 35, grozdje 120, banane 270 in limone 200 din za kilogram. Jajca 22 din kos.

V SKOPLJI LOKI

Salata endivija 40, krompir 15, čebula 40, paradižnik 40, cvetača 60, zelje 10—15, pesa 40, jabolka 40, hruške 50 din za kilogram. Jajca 23 din kos, smetana 20 din zajemalka, sirček 15 din.

GIBANJE PREIVALSTVA

NA JESENICAH

Poročili so se: Milan Tadič, tov. delavec in Marija Raztresen, gosp. pomočnica; Ivan Zerovec, elektrostrojevodja in Jožeta-Cirilja Rabič, uslužbenka; Franc Krničar in Marija Filipovič roj. Mavrič, tov. delavka; Ladislav-Viktor Zaveljčan, vodovodni inštalater in Franciška Ravnhar, krojaška pomočnica.

Umrli so: Justina Franc rojena Starič, delavka; Antonija Verdri, roj. Mežnar, osebna upokojenka; Lovrenc Repek, osebni upokojenec; Stanislav Zupan, invalid, upokojenec; Ivana Razinger, druž. upokojenka; Valentin Tavčar, osebni upokojenec.

V KRANJU

Poročili so se: Mojo Humič, zidar in Ivana Semen, tovar. delav-

Pred srečanjem Triglav : Branik

V nedeljo se bosta srečali nogometni ekipi Branika in Triglava, ki sta trenutno na prvem in drugem mestu v SCL. Zanimajo nas je, kaj menijo o tej tekmi igralci, trener in odborniki. Trenerja nogometišev tovariša Piška smo našli na Nogometni zvezi Slovenije v Ljubljani. Na postavljena vprašanja je kljub delu z veseljem odgovoril.

Kaj je novega v nogometnem klubu Triglav?

»Že pred letom sem izjavil, da lahko uspeva le tista ekipa, ki ima lastne domače igralce. Konkreten primer je moja ekipa Triglava iz Kranja. Tujega dotoka igralcev ni; oslanjamo se na kranjsko mladino, ki je ni malo. Upam, da bom iz njihovih vrst dobil naslednike današnje standardne ekipe.«

Na vprašanje, kaj meni o samem moštvu je dejal: »To je zdrava enovita ekipa, ki ve, kaj hoče. Je standardna enajstorica, ki se ne menja; v njej prevladuje prijateljstvo do klubskih barv.«

Najbolj kočljivo je bilo vprašanje, kaj meni o nedeljski tekmi. »Če se bodo fantje tako pošteno igrali, ne nesebično borili kot doslej, potem se bo moral Branik zadovoljiti z neresenim rezultatom. Odločala pa bo vsekakor borbenost.«

ka; Franc Sajovic, graver in Ivana Suštar, vzgojiteljica; Gabriel Jurčić, gozdni delavec in Vida Vilfan, tov. delavka; Janez Zupan, mizar in Florijana Krt, trg. pomočnica; Rudolf Margetič, strojni stavec in Marija Pušavc, trgovska pomočnica; Milan Govekar, ključavničar in Irena Stupnikar, namešt. Mihael Kveder, kmečki delavec in Pavla Pavlič, posestnica; Janez Krt, tov. delavec in Marjeta Globočnik, tov. delavka; Vinco Gortnar, električar in Jerica Lotrič, tov. delavka; Franc Jerob, delavec in Ana Lužar, delavka; Karel dr. Wilfan, zdravnik in Janja ing. Lap, arhitekt.

V SKOPLJI LOKI

Rodile so: Ana Tušar, Puštal 86 — deklica; Ana Stropnik, Sk. Loka Spodnji trg 16 — deklico; Franciška Brčon, Klobovsova ulica 4 — deklico; Franciška Jesenovc, Poljanska ulica 18 — deklico; Marija Kern, Poljanska ulica 46 — deklico in Albina Bernard, Gorenja vas št. 58 — dečka.

Poročili so se: Vister Gregor, upokojenec z Jesenic in čistika Lavtžar Jožefa z Jesenic; Pogačnik Janez, čevljar, Skofja Loka in Leopolda Kržišnik, gumarka, Skofja Loka; Bašel Jožef, delavec, Sv. Barbara in Osenar Franciška, delavka, Sv. Andrej nad Zmicecem; Kremenšek Stanislav, uslužbenec, Ljubljana in Kržnar Marija, učiteljica, Guncle; Ažbe Ciril, delavec, Skofja Loka in Dolenc Marija, delavka, Križna gora; Čadež Filip, uslužbenec, Hotavlje in Demšar Alojzija, delavka, Log 3; Ažbe Alojzij, čestiar, Virlog 17 in Antonija Prevodnik, delavka, Virlog 16; Kuhar Stanislav, strojni ključavničar, Stara Loka in Zorka Marija, trg. pomočnica, Stari dvor; Pogačar Jakob, mizar, Valburga in Šubič Angela, delavka, Zmicec; Krmelj Janez, šofer, Zmicec in Kralj Angela, delavka, Breznica 5; Čekolj Dragutin, slikopleskar, Stari dvor in Humar Zofija - Sonja, snemalka, Stari dvor.

Umrli so: Bernik Marija, Virmar 49, Kokalj Anton, Pungert 1, Erbežnik Marija, Andrej nad Zmicecem 10 in Hafner Andrej, Vešter št. 10.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 10., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 15., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PETEK, 25. SEPTEMBRA

8.20 Naš podbiček — S. Maughan: Gologlavi Mehikanec — IV. 8.40 Dvajset minut s kvintetom Jožeta Kampiča; 9.00 Koroske narodne pesmi poje obrtniški zbor »Enakost« iz Kranja p. v. Viktorja Fabianija; 10.10 Odprimo glasbeni atlas; 11.15 Poje Marijana Deržaj; 12.00 Otroci pozdravljajo; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Tone Simončič: Proizvodnja mleka v ljubljanskem okraju; 13.30 Po naši deželi; 14.55 Vedra medigra; 15.30 Operni intermezzi; 16.00 Športna reportaža; 16.20 Na vrtljaku zabavnih melodij; 17.05 Pogovor z volivci; 17.20 Petkovo glasbego popoldne; 18.00 Kultura kronika; 18.30 Iz naših kolektivov; 20.00

Pri sosednji mizi je sedel član NZS tovariš Rugelj. Izkoristili smo to priložnost in ga povprašali, kaj meni o disciplini. To sicer ne spada v ta članek, vendar bo zanimalo igralce in ljubitelje nogometa. — Dejal je: »Disciplina vseh klubov se je dvignila. (18 tekem in samo dva izključena

Prešernovo gledališče pred novo sezono

KAJ OBETA REPERTOARNA POLITIKA?

Spokojen mir, ki je domala tri mesece suvereno kraljeval v Prešernovem gledališču v Kranju, so pred kratkim skalili člani dramske družine s pripravami na novo sezono. Nič posebnega ni v tej ugotovitvi. Z naglimi koraki se pač približuje jesen in z njo čas kulturno-prosvetnega dela. — V tem bežnem zaključku pa utegne biti nekaj bolj razveselivega — namreč to, da se je letos igralska družina v primerjavi z lanskim in prejšnjimi leti, lotila dela razmeroma zgodaj. Izkušnje prejšnjih let namreč uče, da zapoznelega začeta sezona ne more rešiti niti najzavzetije delo v zimskih mesecih. Tako kaže, da si bomo prvo premiero ogledali počastiloma zgodaj — v Prešernovem gledališču menjajo, da bo to med 15. in 20. oktobrom.

Za otvoritveno premiero bodo nastudirali Nušičeve — »Zalujoče ostale«. To bo hkrati tudi jubilejna predstava, s katero bodo počastili dolgoletna prizadevanja dveh igralcev-ematerjev, igralke Božene Igl-

čeve in igralca ter režiserja Ada Klavore. Ne bo napak, če si bomo ob tej priložnosti pobliže ogledali še letošnji repertoar. — Umetniški svet Prešernovega gledališča je uvrstil v okvirni repertoarni načrt devet dramskih del, od tega bodo uprizorili 6 del. — Tujo prevodno dramatiko zastopajo Lutovskega »Dežurna služba«, Skvarkina »Tuje delez«, Manzarija »Naši ljubi otroci«, makedonsko dramatiklo pa Kole Čašule »Veja v vetru«. Iz jugoslovan. dramatik, kot že rečeno, Nušičeve »Zalujoče ostale«, razen tega pa še Jurčič-Levstikovo tragedijo »Tugomer« v predelavi B. Krefta. V okvirnem načrtu so dobila svoje mesto tudi nekatera dela za mladino in naše najmlajše. Semkaj sodijo mladinska igra L. Franka »Jezusovi apostoli«, najmlajše pa bodo razveselili z igrico »Pikica in Tonček« pisatelja Köstnerja. Če bo čas dopuščal, bodo dodali še igrico »Tinček med žužki«. S tem pa mladinski repertoar ne bo izčrpan. Izven repertoarja namera-

vajo še nastudirati posebej pritejnjeno pravljico »Snežuljčica«. Igrico bodo pripravili najmlajši člani, podmladek dramske sekcije Svobode. V želji, da bi privabili v dvorano gledališča kar največ stalnega občinstva, je uprava gledališča razpisala tudi tri abonmaje: premierski abonma, abonma za delovne kolektive in mladinski abonma. — Abonenti premierskega abonmaja in abonmaja za delovne kolektive si bodo lahko ogledali šest premiernih domačega ansambla in po dve gostovanji slovenskega narodnega gledališča Dramo in Mestnega gledališča, mladinski abonma pa razen uprizoritev domačega ansambla še po eno gostovanje Drame in Mestnega gledališča. — Kakšen bo končen rezultat razpisa abonmaja, je težko reči. — Dosedanji odziv občinstva na razpis ni ravno najspodbudnejši. Pravočasno sestavljen repertoarni načrt (če je bila izbira del smotrna, bomo lahko ugotovili ob koncu sezone), dalje ugotovitev, da

Delavska univerza na Jesenicah

bo pričela delovati oktobra

Kakor v mnogih krajih so tudi na Jesenicah premeňovali dosedanja center za izobrazbo odraslih v Delavsko univerzo. Naziv povsem ustreza, saj bo nudila splošno in strokovno izobrazbo predvsem jeseniškim delovnim ljudem. V okviru univerze bo nadaljeval z delom administrativni tečaj, ki deluje po učnem načrtu administrativne šole. Razen administrativnega tečaja bodo tudi letos nadaljevalni jezikovni in strokovni tečaji, in sicer tečaji nemščine, angleščine, francoščine, stenografije in strojepisja.

Prav tako bo delavska univerza tudi v letošnji sezoni pripravila najrazličnejša redna tedenska predavanja na Jesenicah in v ostalih krajih jeseniške občine, ki bodo nudila odraslim in mladini splošno ter strokovno izobrazbo. Delo jeseniške delavske univerze bo obširno. Ker ima ta že vrsto bogatih izkušenj iz časa, ko je delovala kot ljudska univerza in pozneje kot center za izobrazbo odraslih, ni nobenega dvoma, da bi predvidenih načrtov tudi v letošnji sezoni ne dosegla.

Dve razstavi v Mestnem muzeju v Kranju

Etnografska razstava

Ce je topografska razstava o Ratečah in okolici, ki je bila zaključena pretekli teden, vzbudila pri

Je bila odprta v četrtek, 17. septembra. V tokratnem primeru ne gre za

smotern in pester prikaz etnografskih predmetov iz različnih krajev Gorenjske. — To utegne biti tudi vzrok, da je razstava vsebinsko zelo pestra in privlačna.

In končno še beseda, dve o razstavljenih eksponatih, ki zasedajo zgornje prostore muzeja. — Zlasti močno je zastopana ljudska umetnost 19. stoletja, kjer bi našli predvsem leseno plastiko, slike na steklu, poslikane panjske končnice in bogato ornamentiran hišni interjer (postelja, dve zibelki, omara, skrinja itd.). Pri slikah na steklu in plastiki prevladujejo motivi nabožnega značaja, medtem ko so panjske končnice poslikane z motivi posvetnega značaja s humorističnim prizvokom (Lovčev pogreb, Babji mlin itd.).

Zanimiva utegne biti tudi ornamentirana keramika iz sredine in druge polovice 19. stoletja. Predvsem so zastopani izdelki dveh najbolj znanih lončarskih centrov na Gorenjskem: z Ljubnega in iz Komende. — Zelo zanimive in nič manj redke so črne posode (črna glina) iz Rateč za peko velikonočnih pogač. Izvor posameznih posod je moč določiti po okrasnih, deloma po obliki in glini.

Pozornost vzbujajo tri narodne noše, dve ženski in moška iz okolice Kranja in Rateč, in končno rezljane žlice, zajemalke, rezljani kalupi za surovo maslo in žličniki, rezljane nečke, jarmi, preslice z značilno alpsko ornameatiko itd. Razstava pozivljajo tudi fotografije, ki ponazarjajo arhitekturo, interjerje alpskih hiš iz okolice Blede, kozolce itd.

Kot celota učinkuje razstava zelo pestro, vsekakor pa posreduje bogat vpogled v materialno in duhovno kulturo naših prednikov na Gorenjskem.

Razstava fo odprta do sredine oktobra.



Detalj z etnografske razstave

kranjskem občinstvu živahno zanimanje, tedaj bo tudi tokratna etnografska razstava privabila v prostore Mestnega muzeja množico občudovalcev. Etnografska razstava

sistematsko razstavo, ki bi obravnavala predmete duhovne in materialne kulture nekega določenega narodopisnega okolisa, temveč gre zgolj za impresijo, ki jo vzbudi

Razstava izdelkov tehnične vzgoje

Razstava v spodnjih prostorih muzeja (otvoritev je bila v ponedeljek, 21. septembra) pa tokrat ne sega na likovno področje, temveč na svojstven in zelo domiseln način komentira tehnično vzgojo v vrtih in šolah.

Da bi se izognili predolgemu naštevanju razstavljenih izdelkov — in teh ni malo — ki so jih ustvarile marljivo roke naših otrok, naj zadostuje pripomba, da so izdelki, pa naj gre za igrače, orodje, modele, reliefe itd., tako spretno izdelani, da komaj verjamemo, da so jih ustvarile otroške roke, bodisi posameznika ali v krožkih. Razen tega razstavljeni izdelki zgovorno dokazujejo, da se tudi tehnični pouk na naših šolah dosledno ravna po načelih reformiranega pouka. Nobenega dvoma tudi ni, da bo otroku ta metoda pouka v kasnej-

šem življenju močno koristila. Morda ne bo odveč naslednja pripomba. Resnično škoda je, da razstava ne nudi preglednejše podobe. Množica razstavljenih predmetov je spričlo pretnih razstavnih prostorov dokaj nepregledna. Ne bi tudi škodoval komentar, na čigavo pobudo je bila razstava organizirana in katere šole in vrtec razstavljajo svoje izdelke. Navzlic tej pomanjkljivosti pa zasluži sama zamisel — seznaniti ljudi z delom in uspehi tehnične vzgoje — spodbudno pohvalo. — Razstava bo odprta do 28. septembra. S.

Vzgojno pedagoški problemi in šolski odbori

Prve šolske odbore na Gorenjskem so v bivšem okraju Radovljica volili že leta 1954, medtem ko so jih v bivšem okraju Kranj volili šele po izidu zakona o vodstvu šol marca leta 1955. Danes imajo šolske odbore že vse šole v okraju.

Ko pregledujemo dosedanje delo šolskih odborov in njihov razvoj, moramo ugotoviti, da je družbeno upravljanje v šolstvu že precej napredovalo in da doseženi uspehi niso opravičili pomisleke tistih, ki so trdili, da pogoji za družbeno upravljanje v šolstvu zaradi zapletenosti učnovzgojnih problemov še niso zreli in da bo poseganje laikov v strokovno-pedagoške probleme ustvarilo zmedo in motilo rodno delo na šolah. Nedvomno je družbeno upravljanje v šolstvu precej manj obdelano in pogosto bolj komplicirano kot samoupravljanje v gospodarskih organizacijah, zato pa zahteva razen požrtvovalnosti dobre volje in pravičnega pojmovanja ciljev vzgojnih nalog šole tudi mnogo razumevanja in lenokotnega posluha za vzgojne probleme.

Za prva leta dela šolskih odborov, dokler se še niso uveljavila načela šolske reforme, je bilo značilno, da so bili šolski odbori vse preveč posvetovalni organi in ne organi upravljanja in da so se preveč ukvarjali le z materialnimi problemi, pri tem pa zanemarjali številne druge naloge. To pa ne velja za zadnja leta in predvsem ne za zadnje šolsko leto dela šolskih odborov, ko so se ti že močno uveljavili kot upravljalni in se ukvarjajo z vsemi pomembnejšimi materialnimi in vzgojno-pedagoškimi problemi.

Na Svetu za šolstvo OLO Kranj smo v razgovoru s tovarišem Kusom zvedeli, da so šolski odbori prav v zadnjih mesecih, ko je bil dan v javno razpravo osnutek zakona o osnovnih šolah, imeli veliko dela. S številnimi predlogi, ki so jih formulirali na osnovi temeljite obravnave osnutka zakona, so šolski odbori in učiteljski sveti dokazali, da so preboleli začetne težave, da so iz ozkih posvetovalnih organov v pravem smislu postali organi samoupravljanja.

Eden zelo perečih problemov naših šol, predvsem osnovnih, je pomanjkanje učiteljskega kadra. — Šolski odbori, ki se doslej s tem niso ukvarjali, so personalni politiki v zadnjem letu posvetili precej pozornosti. — Pomanjkanje učnega kadra je pereče predvsem v oddaljenejših krajih, ker splošni zakon o šolstvu in pravilnik o razpisu službenih mest dopuščata precej demokratičnosti, kar zadeva izbiro službenega mesta. Zato šolski odbori prav v teh oddaljenejših krajih skušajo kar najbolj urediti življenjske pogoje za učitelje.

Šolski odbori so se prav v zadnjem letu ukvarjali tudi z drugimi problemi, na primer z obravnavanjem učnih uspehov učencev, z delom učiteljev, ki ga ne gre pomovati izključno le kot delo v šoli, pri pouku, z vprašanjem igršič in telovadnic itd. Šolski odbor Vajenske šole v Kranju je predlagal občinskemu Svetu za šolstvo, da se

dosedanja celoletna Vajenska šola spremeni v periodično — predlog je bil sprejet. — V Železnikih je šolski odbor osnovne šole predlagal občinskemu Svetu za šolstvo, da se vsi šoloobvezni otroci zdravstveno pregledajo. Sklep, ki je bil na to pobudo sprejet, so že pričeli izvajati. Prav tako so dijaki STŠ Kranj na pobudo šolskega odbora že pričeli graditi športno igršiče. Šolski odbor je tudi pristojen, da zavrne ali potrdi izključitev dijaka

iz šole in da obravnavajo pritožbe staršev. Nekaj takih primerov je bilo predvsem na srednjih strokovnih šolah.

Preveč bi bilo, če bi naštevati vse delo posameznih šolskih odborov. Ze teh nekaj primerov, ki smo jih navedli, pa kaže, da so se šolski odbori uveljavili kot organi upravljanja. Dve važni nalogi, ki stojita zdaj pred njimi, pa sta prava pravil šole in sestava proračunov.

Prešernov pevski zbor POJDE V ITALIJO

Po uspelem gostovanju na Korškem konec preteklega meseca se Prešernov pevski zbor te dni pripravlja na novo gostovanje. Tokrat bo na povabilo Slovenske prosvetne zveze iz Trsta obiskal Trst, okoliške kraje in Benetke. Na štirnedevalni turneji bo priredil tudi več koncertov in dve radijski snemanji. V Trstu bo 80-članski zbor koncertiral v največjem koncertnem avditoriju. Tudi za to gostovanje izven meja naše domovine se je zbor temeljito pripravil; na vseh koncertih se bo predstavil s smotno izbranim repertoarjem narodnih, umetnih in partizanskih pesmi. Zbor bo odpotoval na turnejo predvidoma v prvi polovici oktobra.

Večerna šola za odrasle na Jesenicah

Pri redni Tehniški srednji šoli na Jesenicah, ki je sprejela le 15- in 16-letne dijake, so organizirali tudi večerni oddelek za odrasle. Zanimanje je bilo veliko, saj se je prijavilo nad 70 kandidatov, od katerih je komisija, sestavljena iz predstavnikov družbenih organizacij, izbrala le 32 kandidatov. Šola bo pričela s poukom danes, 14. septembra. Predavanja bodo vsak večer, razen sobote. Slušateljem bodo podali snov pravkar razreda v prvem polletju, naker bodo polagali privatne izpite čez prvi razred na redni šoli.

Ob tej priložnosti je dirigent zboru Peter Lipar med drugim povedal, da ima zbor ponovno vabilo Slovenske prosvetne zveze iz Celovca za gostovanje v Celovcu, kjer so imeli pevci ob zadnjem obisku zgolj radijsko snemanje. — Vabilu se bodo verjetno odzvali prihodnje leto.

Z naše knjižne police

ZALOŽBA LIPA je druga naša obrobna založba, in sicer s sedežem v Kopru. Tudi ta založba kaže vedno večji razmah in daje slovenskemu knjižnemu trgu bogat prispevek. V našem poročilu bomo to pot zajeli pet njenih izdaj. Naprej bomo imenovali izvirno delo — pesniško zbirko GREGORJA STRNIŠE »MOZAIKI«. Bolj poredko objavljene pesmi iz raznih revij je pesnik zbral v svojo prvo, lepo opremljeno knjigo z nekaj nad 30 pesmimi, umirjenih po izrazu in po obliki, kot tibo izpoved srca in priborjenega miru.

Pred tridesetimi leti in čez je zaslovel že danes neznan pisatelj BRUNO TRAVEN, ko je izdal roman »Mrtvaška ladja«. O njem ne vemo ničesar. Sam pravi, da vse to ni važno, ker je važno le njegovo delo. In Travnovo pisateljsko delo je zares važno in znano po vsem svetu. Z njim je obtoževal izkoviščevalce vseh vrst, neusmiljeno razkrival socialne krivice, podpiral tiste, ki iščejo pravice, segal

v svet težko prizadetih in vse svoje romane izoblikoval v odlične literarne tvorbe, pisane živo, napeto in z globokim čutom do človeka. Tudi roman »Mrtvaška ladja« je tako delo.

Pred nekaj leti smo dobili izvirno knjigo dr. Neubauerja o Ceylonu (zgodovina, dežela, ljudje). To zemljo daljne Azije je nam bo približala tudi knjiga »VAS V DŽUNGLI«. Napisal jo je L. WOOLF, sodnik — Anglež na otoku, neke ob robu džungle, ki v povesti nastali iz resničnih dogodkov, oriše življenje ceylonskega ljudstva iz dobe kolonialnega gospodstva na tem otoku. Danes je tukaj marsikaj drugače, vendar je džungla še ostala, in ljudje ob njej, ki bi radi, kakor žival v džungli, imeli svoj mir.

Širok krog bralcev bo zajela tudi naslednja knjiga te založbe, in sicer KARLA ESKE-LUNDA reportažni roman »MOJA ZENA KITAJKA«. To je po okoliščinah, peripetijah in srečnem koncu svojevrstna zgodba pisatelja —

Danca, medicina, časnikarja in reporterja z kitajsko študentko Čijun-Fej (lepi oblak). Vsebina: mladost v Sanghaju poroka s Kitajko, življenje v Evropi, beg na Kitajsko pred Nemci med drugo svetovno vojno in umik na osvobojeno ozemlje pred japonsko okupacijo. Težične knjige je opis Kitajske, kakor jo je spoznaval v tem času in v njej prikazal nujnost velikih reform, ki jih Kitajška doživlja v današnjih dneh. Zaradi načina podajanja, ki ni suboparen, marveč poln življenja in humorja, bo knjiga priljubljena branje.

Tudi zadnja knjiga našega prikaza sega v svet, ki nam je danes še posebno blizu. Pri-poveduje zgodbo o življenju in delu velikega iznajditelja T. A. Edisona, izumitelja na področju elektrotehnike. To je zgodba trdega dela in neutrudljivih naporov nikoli potešene želje po znanju, ki je pripeljalo tega moža do uspehov, zaradi katerih ga uvrščamo med velike dobrotnike človeštva. Knjiga ne bo spodbudno branje samo za mlade ljudi, marveč bo pritegnila vsakogar, ki želi spoznati življenje znamenitega izumitelja.

KULTURNE NOVICE

● UFUS je te dni prejel ponudbo iz Pariza, da bi snemali v koprodukciji z neko francosko in zahodnonemško filmsko družbo film »Raspoutine«. Vlogo Raspoutine, svetovalca poslednje ruske cesarice, bo tolmačil nemški igralec Curt Jürgens.

● Ansambel narodnih pesmi in plesov »Tanec« je odpotoval na trimesečno turnejo po Franciji in Zahodni Nemčiji. Tridesetčlanska makedonska plesna skupina ima pred seboj preko 80 nastopov.

● V Bukarešti je končal z delom mednarodni seminar na temo »Romanska civilizacija, literatura in jezik«. Seminarja so se udeležili književniki, zgodovinarji, kritiki in jezikoslovci iz 20 držav, med njimi tudi romanisti iz Jugoslavije.

● Direktor podjetja za proizvodnjo filmov »Perfini-film« v Djakar-ti in predsednik Združenja filmskih proizvajalcev Indonezije Usmar Ismail, ki sta se mudila v

Jugoslaviji, sta sklenila s podjetjem »Jugoslavija-film« dogovor o nakupu jugoslovanskih filmov »Miss Stone« in »Črni biseri«. Jugoslovanski gledalci pa si bodo ogledali indonezijski film »Tri dekleta«.

● V prihodnjih dneh bo v Beogradu in Zagrebu gostoval 123-članski ansambel newyorške filharmonije pod vodstvom dirigenta Leonida Bernsteina.

● Ansambel ljudskih pesmi in plesov »Kolos«, ki je od 31. avgusta dalje gostoval po vseh večjih japonskih mestih, je odpotoval v Avstralijo. Mladi srbski umetniki bodo nastopili s svojim programom v vseh večjih mestih, naker bodo obiskali še Indijo in Indonezijo.

● V Angliji se je te dni začel »Teden sovjetskega filma«, ki je del programa kulturne izmenjave med Sovjetsko zvezo in Veliko Britanijo.

drugiški pomenki

Nepazljivost v gospodinjstvu

— nam večkrat povzročajo manjšo ali večjo škodo, ki nam stane več ali manj denarja. Koliko razbite posode, odbitih ročajev pri skodelicah, odkrušenih krožnikov in loncev, počenih kozarcev je posledica nepazljivosti že pri samem pomivanju posode. Pri brisanju pribora prebodemo z vilicami ali celo z noži razrežemo krpe. Tako se nam krpe za brisanje posode hitreje strgajo. Pri pometanju in ločenju tal v naglici z omeli ali krtačami obtočimo pohištvo. Krtače, kakor omela ovijemo okoli lesenih delov z debelimi klobučevinastimi ali volnenimi trakovi in jih z malimi žbljički pribijemo na les, tako zavarujemo pohištvo, da ga ne obtočimo.

Nekaj za vaše zdravje

● **Vaše oči bodo ohranile svoj blesk in ostrino vida do pozne starosti, če jim boste s hrano dovolj potrebnih snovi.** Vitamini A, B2 in C so glavni »lepotniki« vitamini za oči. Največ jih je v presni zelenjavi, surovem maslu, smetani, korenju, jetrih, ribjem olju, jajcih, siru, limonah in pomarančah. Če primanjkuje osem potrebnih vitaminov, lahko resno obolijo.

● **Pri jedi ne bodite prenagili!** — Hrano temeljito prezvečite, ker je dobro prezvečena hrana že na pol prebavljena. Pred vsakim obrokom malo počivajte. Okusno pripravljene jedi želodec dobro prebavi. Če

valo. Če postrežemo na politirani mizi topla jedila in pijače, tedaj razprostrimo po mizi najprej nepremočljivo platno in nato šele prt. Kupimo lepe prte iz polivinila in jih razprostrimo preko belega prta. Tako zavarujemo še prt. Na ta način zavarujemo mizno ploskev pred vročino in mokroto, če bi se slučajno prevrnil kozarec pijače. Kadar nakupujemo nove predmete, se zanimamo, kako se predmet uporablja, kako ga čistimo itd. Razne nove pripomočke za čiščenje blaga, perila in podobno, preizkusimo vedno na predmetu, ki bo to preizkušnjo brez škode prenesel. Če nameravamo očistiti ali oprati obleko, bluzo itd. Preizkusimo sredstva na mali krpici enakega blaga ali kje na notranjem robu. Morda je čistilo preostro in nam razje barvo. V takem primeru prepustimo čiščenje raje kemični čistilnici, kakor pa, da pokvarimo obleko. Take obleke nam tudi kemična čistilnica ne bo popravila. Preizkusimo pred pranjem tudi vedno na koščku blaga, če se pri

Septembrska številka revije Sodobno gospodinjstvo

Zadnja številka prinaša uvodnik o skrbi za otroke v stanovanjskih skupnostih. S področja gospodinjske tehnike prinaša članek o hladilnikih. V članku o umetnih snoveh bo našel bralec zanimive podatke o lastnostih umetnih snovi, iz katerih izdelujejo predmete za gospodinjstvo.

S področja prehrane prinaša revija članek o delu s sokovnikom, o zajtrku, o vrednostih hlajenih živil, o problemu preskrbe z beljakovinami v vegetarijanski prehrani, o papriki in paradizniku, o zelenjavi v gospodinjstvu, različnih vrstah sira, štiri polnetne jedilnike, recepte za konzerviranje sadja in zelenjave, recepte za pripravo divje juhe in recepte za pripravo jedi, s katerimi postrežemo gostom.

Razen tega prinaša revija še navodila za praktično oblačenje, pletenje in negovanje cvetic lončnic. Da se mleko ne bo skisalo

pranju preveč ne uskoči. Če nimamo enakega blaga, bi obleko pokvarile, ker bi nam bila premajhna. V tem primeru jo raje operimo v bencinu — a bodimo pri pranju zelo previdne. Ne perimo v zakurjenih prostorih in v bližini ognja ali v zaprtih prostorih. Najbolje je, da peremo na prostem. Zaradi nepazljivosti pri pranju z bencinom je bilo že nešteto hudih in celo smrtnih nesreč.

Septembrska številka revije Sodobno gospodinjstvo

Zadnja številka prinaša uvodnik o skrbi za otroke v stanovanjskih skupnostih. S področja gospodinjske tehnike prinaša članek o hladilnikih. V članku o umetnih snoveh bo našel bralec zanimive podatke o lastnostih umetnih snovi, iz katerih izdelujejo predmete za gospodinjstvo.

S področja prehrane prinaša revija članek o delu s sokovnikom, o zajtrku, o vrednostih hlajenih živil, o problemu preskrbe z beljakovinami v vegetarijanski prehrani, o papriki in paradizniku, o zelenjavi v gospodinjstvu, različnih vrstah sira, štiri polnetne jedilnike, recepte za konzerviranje sadja in zelenjave, recepte za pripravo divje juhe in recepte za pripravo jedi, s katerimi postrežemo gostom.

Razen tega prinaša revija še navodila za praktično oblačenje, pletenje in negovanje cvetic lončnic.

Da se mleko ne bo skisalo

O tako imenovanih antibiotikih, čudovitih zdravilih, ki jih pridobivajo iz posebnih vrst plesni, še zmeraj vsega ne vemo. Ne mine skoraj mesec, da bi ne odkrili še kaj posebnega v zvezi z zdravilnostjo ali učinkovitostjo antibiotikov. Znano je, da je dandanes že zelo razširjena uporaba antibiotikov kot dodatkov za krmiljenje živine. Razen tega so z antibiotiki začeli zdraviti tudi rastline.

Večjega pomena pa utegne postati ugotovitev, da je z antibiotiki mogoče tudi preprečiti ali zadržati kisanje mleka. To so ugotovili po naključju. Mleko krave, ki so jo zdravili z antibiotiki, se ni tako hitro pokvarilo kakor mleko drugih krav. Spoznali so, da je na mleko vplivalo zdravilo, antibiotik, ki je prešlo tudi v mleko.

MLADA RAST

Veselje otrok DO DELA

Lani, 19. maja, je bil v Kranju Joža Pogačnika. Povedal nam je, ustanovljen prvi otroški hišni svet, da hišni svet še obstaja. Se več: ki ga otroci — člani sveta iz Po- 9-članski odbor, ki so ga izvolili kojninskega zavoda imenujejo — med štiridesetimi otroci, mora po-



Ena — dva — tri... in drva bodo zložena

mladi hišni svet. Zanimalo nas je, ali le-ta še obstaja? Je mar v srcih teh otrok še vedno toliko volje in veselja, ali še vedno v njih živi ljubezen in ponos do dela, ki so si ga dali. Poiskali smo predsednika mladega hišnega sveta, 13-letnega

gosto napeti vse sile, če hočejo ali le-ta še obstaja? Je mar v srcih teh otrok še vedno toliko volje in veselja, ali še vedno v njih živi ljubezen in ponos do dela, ki so si ga dali. Poiskali smo predsednika mladega hišnega sveta, 13-letnega

o raznih stvareh in predlagali zdelo zdaj ono. Na moč hitro je vsa narejeno — nam je dejal Jože — če vsak izmed nas pobere samo košček papirja, kamen ali kak drug odpadki in ga odloži na primerno mesto. Če stranka v Pokojninskem domu dobi drva za zimno hitro primemo za delo in drva se hitro znajdejo v drvarnici, je že dodal.

Mladi hišni svet ima tudi svojega blagajnika. — Sedaj imajo v svoji blagajni 2000 din. Z nabranim denarjem bi radi kupili rekvizite za namizni tenis. Tudi s taborništvom se ukvarjajo. — Vseh osem članov taborniškega voda, katerega predsednik je tudi Jože Pogačnik, je že napravilo prvi taborniški izpit. Hodijo na izlete in tam preberejo taborniške igre. Zadnjikrat so odšli na Kriško goro. Tudi kuhajo si sami. Na sestanku jih vabijo na lepo okrašenem sten-čast na dvorišču, ki so si ga sami napravili. Pionirji iz vse hiše lahko tu prebirajo razne taborniške zgodbe in pesnice. Povedali so mi, da zares pridno delajo; v Savskem logu prirejajo orientacijske teke in se pripravljajo na drugi taborniški izpit.

Mladim pionirjem iz Pokojninskega zavoda želimo, da bi njihovo veselje do dela nikoli ne usahnilo, da bi še nadalje vztrajali pri začetem delu, vsem pionirjem pa svetujemo, da se pri njih zgledujejo in tudi drugod ustanovijo mlade hišne svete.

Prepričani smo, da tem mladim ljudem nikoli ne bo tuje delavsko in družbeno upravljanje, saj že danes vedo, kaj je vloga organov družbenega upravljanja in s tem v zvezi njihova naloga in dolžnost do ljudi, ki so jih izvolili.

M. F.

Grde črke

Mali Vlado je odšel k babici. Zelel ji je nekaj zelo pomembnega povedati. — Danes je namreč prvič pisal na tablo in učiteljica ga je pohvalila, da zelo lepo piše.

»Babica, babica,« je klical že od daleč, »učiteljica mi je rekla, da zelo lepo pišem.«

»Dobro,« je odvrnila babica. — »Zelo sem vesela, da znaš lepo pisati. No, zdaj pa pojdi in se malo poigraj, jaz pa bom medtem pripravila palačinke za večerjo. Za nagrado, veš.«

Deček je odhitel k tovarišem, igral se je, in kar pozabil na dogodek v šoli. Tedaj se je zmačilo.

»Vlado, večerja je na mizi!« je zaklicala babica.

Stekel je proti hiši in že je stal na pragu, ko ga je zadržala belina zidu in ga na nekaj spomnila.

»Oho, tukaj bi se dalo lepo pisati,« je pomislil, »samo košček oglja moramo najti. Babica se bo lahko prepričala, da zares lepo pišem. Zdi se mi, da mi ni nič kaj verjela, ko sem ji pripovedoval.« Stekel je v klet in se hitro vrnil s koščkom oglja. Potem je začel s velikimi črkami pisati po zidu. Pa mu ni šlo nič kaj od rok. Črke so bile krivencaste in nazadnje je bil več zid neznansko popisan brez vsakega reda.

Po večerji je babica oblekla Vladu lepo spalno srajco in ga spravila v posteljo.

»Hiša je bila bela in lepa,« je premišljeval Vlado. »Babica se bo zagotovo jezila, ko bo videla, kako sem popisal zid.«

Zjutraj je Vlado zgodaj vstal in medtem ko je babica v kuhinji pripravljala zajtrk, se je zmušnil ven. — Našel je košček krede in začel pazljivo barvati zid s kredo. Tako so druga za drugo izginjale črke pod kredo in hišica je bila čez nekaj časa spet lepa in bela.

Z. S.

Mamina pomočnica

Mamina sem pomočnica, pridna mala kuharica. Mama pravi: »To bo juhal!« Potlej brž začne se kuha.

Peteršilček brž ostržem, kos mesa še v juho vržem, mamicca doda zelenje, jaz prinesem ji korenje.

Ura kaže že deset, zdaj pustiva juho vret. Toda, časa ni sedeti, brž zasučem se na peti —

pa solata je oprana. »Joj, omaka bo preslanala!« pravi mama, opominja, ker je skrbna gospodinja.

Če boste kaj v vas hodili, pa vas bova povabila, povabili na kosilo, ki vam bo zares teknilo.

T. Poljar

MODA



Klasičen kostim za tople jesenske ali spomladanske dni. — Krilo je ozko, jopica oprijeta z vrezanimi žepi. Narejen je iz svetlejšega kamgarna in primeren vitkejšim postavam.

»Albinca, Tinca, Binca, so je nagajivo klicali otroci v vasi. Nič se ni zmenila za to. Bila je velikodušna in se ni marala z njimi prepirati. Zato so imeli še večje veselje, da so ji nagajali. »Albinca, Tinca, Binca,« so vpili in se podili mimo nje. Obnašala se je tako, kakor bi bila že zdavnaj odrasla vsem igračkam. Doma pa je še vedno oblačila svojo punčko in jo vozila po kmečki sobi v vozičku iz leskovih vej. Imela je rada svojo pupo. Skrbela je, da je bila vedno lepo oblečena in snažna. Prej, ko je bila še manjša, ji je prinesla celo jesti. Ko pa pupa ni marala jesti, je v jezici zamahnila z roko in rekla: »Če ne boš jedla, ne boš zrasla.« Toda pupa se ji je namrdnila s svojimi steklenimi očmi, kakor bi hotela reči: »Saj imam poln trebušček žaganja.« Ampak Albinca je ni razumela in tako sta se neprestano prepirali.

Albinca je imela lepe svetle lase. Na drobno so se ji svedrali okrog glave. — Na vrhu glave pa je imela čopek, ki je bil prevezan z modro pentljo.

V njihovi hiši smo bili kuhani in pečeni. Z Albinco pa si dolgo nismo mogli postati pravi prijatelji. Imela nas je rada, to smo dobro vedeli. Do nas je bila prav tako zdržana, kot do otrok v vasi. Ali je bila, ali pa je hotela biti nekaj posebnega.

»Albinca, Tinca, Binca,« smo pobrali po otrocih na vasi in jo dražili še mi. Ni nam odgovorila. Njene oči so bile vedno uprte v nas. Gledala je naše orožje in še posebej ji je ugajala rdeča petokraka na naših partizankah.

Nekega dne je prišla k meni in mi resno dejala: »Posodi mi svojo partizanko, Janez.«

Nisem je hotel ubogati. — »Zakaj jo hočeš imeti?« sem jo dražil, »ti Albinca, Binca, Tinca. Če mi poveš, pa jo dobiš.«

»Tega ti ne bom pravila. Če mi jo hočeš dati, jo daj, drugače bom rekla Franciju, naj mi jo posodi.«

Pa me je spravila v kot. Imel sem jo preveč rad, da bi ji odrekel. Raje sem ji dal kapo, kakor da bi pustil, da prsi Francija.

Vzela jo je v roko in si jo

Kanglica mleka

modro ogledala od vseh strani. Potem mi jo je vrnila, rekoč: »No, ali vidiš, da si dobil celo nazaj? Si se mar bal, da ti jo bom pojedla?«

Ko sva s Francijem čez nekaj dni zopet sedela za mizo v njihovi hiši, je prikorakala pred naju. Na glavi je imela pravo partizanko.

»No, vidita,« je rekla, »sedaj sem tudi jaz partizanka. Če me boste potrebovali, bom tudi jaz šla z vami.«

Od srca sva se smejala in jo začela dražiti. — Obrnila se je proč in planila v jok. Videla sva, da sva šla predaleč. — Komaj sva jo priklicala nazaj.

Lep mir, ki je vladal že tri mesece, pa so skališ nebodijih treba. Čez noč so pridrveli v te kraje in se naselili po vaseh. K nam je pribežalo nekaj družin z otroki. Med njimi je bil še eden v plenih. Vem, da

je bila majhna pučka, imena nikoli nisem zvedel. Za vse te malčke smo potrebovali mleko.

»Nekaj morata ukreniti,« je dejal meni in Franciju komandir.

Šla sva oprezno skozi gozd proti vasi. — Vedela sva, da imajo postavljeno zasedo. Vseh križišč sva se skrbno izogibala. Imela sva srečo. — Od zadnje strani hiše preko sadovnjaka sva se priplazila na dvorišče. Okna so bila še razsvetljena. Ko so ugasnili luč, sva potrkala.

»Kdo je?« je vprašal gospodar.

»Janez in Franci,« sem odvrnil. »Pomoč rabiva.«

Cez čas sva bila v izbi. — Kmalu so prišli tudi domači. V sami srajčki je pritekla Albinca. Poletji je spala na podstrešju. Ni je bilo strah. Povedala sva gospodarju, kaj potrebujemo.

»Da,« je dejal počasi. »To bi ne bilo težko, če jih ne bi imeli pred nosom. Nikogar ne pustijo iz vasi.«

»Kaj pa otroke?« je vprašal Franci.

»Na to ni misliti. Saj si od teh nihče ne bi upal. Pa vsak ga tudi ne bi rad pustil.«

Tedaj se je oglasila Albinca: »Oče, jaz bom nosila mleko.«

»Tih bodi in ne vtikaj se v stvari...« jo je jezno zavrnili. Potem smo vsi utihnili. Midva nisva hotela reči, naj bi nosila mleko Albinca in stari je tudi

OTMAR NOVAK

Nepričakovani izidi

Kolikor bi želeli podati povsem realno oceno III. kola nogometnega prvenstva Gorenjske, nikakor ne bi mogli prezreti presenetljivih izidov srečanj v Radovljici in na Jesenicah, kjer so bili domačini deležni pravzaprav polovičnega izkupička, kajti igralci Prešerna so po uvodnih neuspešnih nastopih minuli nedelji povsem zasluženjem premagali favorite, moštvo Partizana iz Škofje Loke, ki je tokrat doživelo prvi poraz na svojem gostovanju v Lescah. Nasprotno so Jeseničani po grobi in ostru igri zabeležili že drugi zaporedni poraz, saj je pomlajeno moštvo Tržiča tokrat pripravilo svojim simpatizerjem prijetno presenečenje. Planika je z prepričljivo zmago nad Partizanom (Naklo) ponovno dokazala, da si resno prizadeva povrniti izgubljene ugodnosti minulega prvenstva, medtem ko je Svoboda na gostovanju v Bohinjski Bistrici z razmeroma visokim izidom porazila Bohinj, ki je v dveh dosedanjih srečanjih pokazal izredno nizko kvaliteto igranja. Srečanja med Mladostjo in drugim moštvom Triglava zaradi objektivnih zaprek ni bilo.

V nedeljo je v okviru IV. kola predviden naslednji program: Triglav II : Svoboda, Partizan (Škofja Loka) : Planika, Partizan (N) : Mladost, Jesenice : Prešeren in Tržič : Bohinj.

Tehnični izidi III. kola:
Planika : Partizan (N) 8:0
Jesenice : Tržič 2:3
Prešeren : Partizan (SL) 5:3
Bohinj : Svoboda 1:4

Vrstni red po tretjem kolu:
Planika, Tržič in Svoboda po 4 točke, Mladost in Partizan (Škofja Loka) 3, Jesenice, Partizan (N) in Prešeren 2 ter Bohinj in Triglav II. brez točke.

II. kolo republiške rokometne lige

Samo ena točka v Kopru

Koper : Mladost 19:19 (9:8)

V II. kolu republiške rokometne lige je kranjska Mladost gostovala na vročih tleh v Kopru. Moštvi sta se približno štiristotim gledalcem in sodniku Selanu iz Ljubljane predstavili v naslednjih postavah: Koper — Fortič, Krašna, Dornik, Racen, Bandelj (2), Rizvič (2), Udovič (2), Jurca (3), Kampuš, Kosmina (5), in Kastelic (5); Mladost — Bevk, Zavri, Petrič (3), Colnar (1), Poljka (6), Sladice (3), Krampej (1), Soteljšek (1), Arh (3) in Rebolj (1).

Kranjčani so menili, da je nasprotnik precej šibak. Zlasti po tekmi preteklo nedeljo je bilo sklepato, da bo Mladost z lahkoto premagala novega člana republiške lige Koper. Toda že prve minute so pokazale, da bo tekma težka in se bo treba precej potruditi za zmago. Kranjčani so bili v vodstvu vse do zadnje minute prvega polčasa, ko so domačini izenačili, in tik pred zadnjim sodnikovim žvižgom prešli v vodstvo.

Prve minute drugega polčasa so prinesle igralcem Mladosti prednost štirih golov, vendar jo niso znali obdržati. Stanje 15:15 je bilo pravzaprav odločilno za to tekmo. Izenačenje domačinov je prineslo večji elan Kopru, in so tako začeli silovito napadati na vrata gostov. Dve minuti pred koncem tekme je Koper vodil z dvema goloma razlike, in vse je kazalo, da bodo Kranjčani odšli domov praznih rok. Zgodilo pa se je drugače. Z veliko požrtvovalnostjo jim je uspelo tik pred koncem tekme zmanjšati razliko na en gol in v zadnjih sekundah igre izenačiti. Tako so Kranjčani osvojili v vročem Kopru in pred še bolj vročerkivnim občinstvom samo eno točko. Če ocenimo nedeljsko tekmo moramo priznati, da so igralci Mladosti precej razočarani. Zlasti slaba je bila obramba.

KOPER : MLADOST 10:6 (6:1)
V ženski tekmi za točke v republiški ligi so domačinke po zaslugi Urbančičeve, ki je bila glavna strelka, premagale Mladost. Videli smo povsem različna polčasa. V prvem delu je Koper prevladoval na igrišču in si nabral kar pet golov prednosti, kar je bilo dovolj za zmago. V drugem polčasu je po pomlajeno moštvo Mladosti zaigralo čisto drugače in bi s tako igro v prvem polčasu prav gotovo zmagalo. Po drugem kolu so Kranjčanke trenutno na lestvici republiške lige na 4. mestu.

Novinci silijo v ospredje

V drugem kolu republiške rokometne lige

Drugo kolo republiške rokometne lige, ki je bilo odigrano preteklo nedeljo, ni ostalo brez presenečenja. Novinec tega prvenstva — Ajdovščina, je sredi Maribora odzvela dragoceno točko domačemu Braniku. Neprijetno presenečenje za gorenjskega predstavnika je tem prvenstvu pa je neodločen rezultat s Koprom. Trboveljski Rudar je doma zanesljivo odpravil ljubljansko Svobodo, ki se je tako

trenutno zadržala na dnu prvenstvene lestvice. Svoji drugi zmagi sta slavila ljubljanski Odred nad Krimom in Slovan nad mariborskim Kovinarjem.

Zanimivost letošnjega prvenstva je vsekakor obilica neodločenih izidov, zato je tudi v razporeditvi na prvenstveni lestvici odločil kolončnik v doseženih in sprejetih golih. Vodita ljubljanska predstavnika Odred in Slovan. Sledijo jima zastopniki Stajerske in Zasavja — Branik, Rudar in Kovinar, za njimi pa so se zvrstili novinci Koper, Mladost in Ajdovščina.

Prvenstvena lestvica po drugem kolu je naslednja:

Odred	2	2	0	0	53:41	4
Slovan	2	2	0	0	41:33	4
Branik	2	1	1	0	33:31	3
Rudar	2	1	0	1	38:34	2
Kovinar	2	1	0	1	43:45	2
Koper	2	0	1	1	44:47	1
Mladost	2	0	1	1	46:52	1
Ajdovščina	2	0	1	1	33:38	1
Krim	2	0	1	1	33:39	1
Svoboda	2	0	1	1	37:43	1

V tretjem kolu, ki bo odigrano v nedeljo, 27. septembra, se bodo srečali: Ajdovščina : Rudar, Kovinar : Branik, Krim : Koper, Svoboda : Odred in Mladost : Slovan. Največ izgledov za zmago ima Odred nad Svobodo. Zmagovalce v ostalih srečanjih je težko napovedati. Ajdovščina lahko preseneči na domačem igrišču Trboveljčane in Mladost ljubljanskega Slovana, katerega je na pomlad doma dvakrat izdatno premagala. V mariborskem derbiju ima več izgledov Branik, ljubljanski Krim pa proti Kopru prednost domačega igrišča.

Rezultati drugega kola: Rudar : Svoboda 24:18 (11:8), Odred : Krim 20:14 (9:2), Koper : Mladost 19:19 (9:8), Slovan : Kovinar 20:17 (11:9) in Branik : Ajdovščina 17:17 (6:4).

D. R.

Največ lovorik za Triglav in Vlada Brinovca

S plavalnim trobojem ekip Mladosti iz Zagreba, kranjskega Triglava in Ljubljane v Krškem, 13. septembra se je za plavalce Triglava zaključila letošnja zelo uspešna plavalna sezona. To velja zlasti za brata Brinovca in najhitrejšega Jugoslavana v sladki vodi Janeza Kocmurja. Plavalci Triglava so kljub oslabilni ženski ekipi dosegli na vseh tekmovalnih zavodljivih uspehe. Že slovensko mladinsko prvenstvo v Krškem je Triglavu prineslo prvo mesto, Vlado Brinovcu pa kar štiri prva mesta. Naslednji uspeh so plavalci Triglava zabeležili na slovenskem članskem prvenstvu, kjer so bili prepričljivo prvi. Tudi to prvenstvo je prineslo Vlado Brinovcu kar tri prva mesta. Nič manj kot Vlado, so se na teh tekmovalnih izkazali tudi njegov brat Peter, Kocmur, Košnik, Drogenik in ostali. Po obeh slovenskih prvenstvih, mladinskem in članskem so plavalci Triglava stali na državnem prvenstvu v Kranju. Tu so, kljub slabi ženski ekipi, presenetili. Na zmagovalnem odru se je Vlado Brinovc pojavil kar dvakrat kot zmagovalec, Janez Kocmur enkrat in Peter Brinovc dvakrat kot drugoplasirani na 1500 in 400 m prosto. Ravno tako so dragocene točke prinesli Triglavu štafeta 4 krat 200 m prosto, 4 krat 100 m mešanjo ter Saša Košnik in Miha Drogenik. Na presenečenje vseh je Triglav osvojil na državnem prvenstvu drugo mesto z enakim številom točk kot zmagovalec, toda z manjšim številom prvih mest. Državnemu članskemu prvenstvu je sledilo državno mladinsko prvenstvo v Splitu. Tu so

Kranjčani osvojili najvišjo lovoriko in dokazali, da imajo najboljšše mladince v državi. To pa še ni vse. Janez Kocmur je uspešno startal na študentskih igrah v Torinu in končno še skupaj z Vladom in Petrom Brinovcem v plavalnem meddržavnem dvoboju Italija : Jugoslavija. Vsa ta pomembna tekmovanja, državna prvenstva, republiška prvenstva, meddržavno srečanje so prinesla vrsto novih republiških in državnih rekordov in celo rezultatov pomembnih v evropskem merilu. Tako je Janez Kocmur že v predtekmovalju na državnem prvenstvu v Kranju izboljšal čas v sladki vodi na 100 m prosto. Vlado Brinovc je na 200 m metuljček v Splitu zrušil 11 let star republiški rekord in postavil državnega na 400 m prosto ter ga na dvoboju Jugoslavija : Italija izenačil. Na tem dvoboju je Kocmur izboljšal tudi čas na 100 m prosto v sladki vodi, in sicer na 57,5 in tako zaveza 7. mesto v evropskem merilu. Vlado Brinovc pa s svojim časom 4.42,4 na 400 m zaveza 16. mesto v Evropi. Ob koncu lahko rečemo, da so kranjski plavalci dosegli letos res zavodljive uspehe. Njihova pot gre še naprej. Upamo, da se jim bo kmalu uresničila želja po pokritem zimskem bazenu, saj go načrti že izdelani in so po gradnja v Savskem logu pričela še ta mesec.

Ostali plavalni klubi Gorenjske so se udeležili le republiških prvenstev. Največji uspeh je dosegel Prešeren iz Radovljice, ki se je na slovenskem republiškem članskem prvenstvu uvrstil na 5. mesto.

Tast v družinskem prepiru hudo poškodoval zeta Sodba: eno leto strogega zapora

Miha S., upokojenec iz Tržiča in njegova žena sta spričo neugodnih stanovanjskih razmer v Tržiču morala deliti eno samo sobo in kuhinjo s hčerko, zetom Jakobom H. in njunimi tremi otroki. Kdo bi se zato čudil, če v tej gneči ni moglo biti zdravega vzdušja in da so se prav kmalu začela med družinami trenja, ki so se v začetku tega leta stopnjevala do žolčnih prepir in groženj. Zet in tast se zlasti nista skladala v vprašanih vzgoje zetovih otrok.

Ko je 17. marca H. karal svojega otroka, Mihi S. spet ni bilo prav. Zetu je očital, da ravna z otrokom grdo in krivično. Ta očetek je izbil sodu dno. Zet in tast sta se začela obmetavati z žaljivkami in grožnjami, ko pa je S. svojega zeta zavrnil, da bo šel na postajo ljudske milice in prijavil, je zetu zavrela kri. Sunil je tasta s pestjo pod oko, ta pa je naslednji trenutek izvlekel iz žepa nož, ga odprl in zamahnil proti H. Začela sta se srdito pretepali. H. je udarjal po

tastu s pestmi, ta pa se je umikal pred njim na dvorišče, in se pri tem branil z nožem. Seje ko je zet dobil šest globokih ran na prsnem košu in trebuhu, je tast odnehal in spravil nož. Zet je bil končno od številnih vbovov tako nevarno poškodovan, da mu je le takojšnja zdravniška pomoč ohranila življenje.

Pretekli teden se je moral Miha S. za to krvavo dejanje zagovarjati pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani. Trdil je, da zetu nikakor ni imel namena vzeti življenja, čeprav so med njima padale grožnje, da bo šel eden od njiju v »areste«, drugi pa na »britof«. Zet je tasta hudo obremenjeval, kajti zatrjeval je, da je prvi napadel obdolženec in ga zabodel v prsi ter da je šele nato reagiral in udaril tasta v obraz. Obdolženec pa mu je nato zadal še pet vbovov in se šele potem umaknil na dvorišče. Sodišče pa se je spričo verjetnejšega opisa dejanja po obdolžencu in pričevanja sodeže Zupanove, ki je

videla dogodek, kolikor se je odigral na dvorišču, prepričalo, da je tast ravnal v silobranu, ki ga je pa glede na to, da je uporabil nož z osem centimetrov dolgim rezilom, znatno prekoračil. Poškodovanec H. je močan in robusten, obdolženec pa šibak in oslabele ter je tudi zato verjetno, da je bil predvsem agresiven poškodovanec sam. Sodišče je obsodilo Miha S. za kaznivo dejanje hude telesne poškodbe, ki je bila za Jakoba H. življenjsko nevarna, kar je pa Miha S. storil v prekoračenem silobranu, na eno leto strogega zapora. M. S. bo seveda moral plačati tudi vse stroške zdravljenja in škodo, ki jo je utrpel H. z zdravljenjem. Tako usodno so se torej končali prepri med družinoma, do katerih bi najbrž ne prišlo, če bi ne bili prisiljeni živeti v tako nemogočih in utesjenih razmerah. Glede S. se namreč ni moglo ugotoviti nič slabega, doslej je bil še nekaznovan, opisan je bil tudi kot skromen in miren človek.

Upam, da bom med prvimi petimi

Na sobotnem atletskem srednješolskem prvenstvu na igrišču Triglava v Kranju smo srečali tudi mladega atleta Vinka Grašiča. — Pretekel je



Prvi na 3000 m

ravno 1000 metrov izven konkurence z odličnim časom — 2:41,0. Je republiški prvak na 3000 metrov za starejše mladince. Prav sedaj se pripravlja

na državno prvenstvo, ki bo v soboto, 26. in 27. septembra. V zvezi s tem nam je odgovoril na nekaj vprašanj:

»Od kdaj se ukvarjaš z atletiko?«

»Pred dvema letoma sem začel trenirati smučarski tek in poleti sem kot dopolnilni šport gojil atletiko.«

»Kje in kdaj si na atletski stezi dosegel največji uspeh?«

»Največji uspeh sem dosegel lani na teku republike v Ljubljani, kjer sem bil med starejšimi mladinci prvi, in letos, ko sem postal republiški prvak v teku na 3000 metrov.«

»Ali se nameravaš posvetiti smučanju ali atletiki?«

»Zaenkrat smučanju, atletika pa bo še vedno moj dopolnilni šport.«

»In na katero mesto računaš na državnem prvenstvu?«

»Upam, da bom med prvimi petimi.«

»Kdo so tvoji najhujši tekmeči?«

»Dujčić in Jovanović iz Partizana iz Beograda.«

»Kakšen čas meniš, da boš dosegel na 3000 metrov?«

»Če bo šlo vse po sreči, bom tekel okoli 9:10,0.«

—ž

ROMAN II. del 65 Mimi Malenšek Konič

»Enkrat na levo, drugič na desno, da gre delo enako,« je rekel. »Tega so me naučili v mladosti pri Globočniku in takih kovačev, kot so bili Globočnikovi, dandanes ni več na svetu.«

Obrnil se je in šel. Kovači so se spogledali. Potem je rekel enooki Grofič:

»Zdi se, da gre z njim h kraju.«

Nobeden mu ni pritrnil, toda vsi so vedeli, da je tako.

Tudi v Radovljici na sodišču se je zgodilo, česar bi pred kratkim od Dominika ne bil nihče pričakoval. Pričal je proti solastnikom Družbe in izpovedal, da je po njegovem Hetori tisti, ki je nahujskal ljudi. Hetori ga je prebadal s strupenim pogledom, Herder se je tresel od razburjenja, toda Dominik je mirno ponovil svoje besede in dejal, da jih je pripravljen potrditi s prisego. Toda Hetori in Herder, ki sta slutila, da se bo Dominik obrnil proti njima, sta vnaprejš poskrbela za svojo varnost. Oba sta izpričala, da se nobeden od njiju ni mešal v stvar, ki je samo kovaška. Hetori je bil tisto nedeljo vse popoldne pri Herderju.

»Saj ste začeli že dopoldne, takrat, ko smo prepeljevali nakovala!« je rekel Pavle, ki je rdeč in razburjen sedel na klopi.

Hetori je vljudno pojasnil sodniku, da se je res po maši nekoliko zadržal v farovžu, gospod župnik lahko to potrdi. Ko se je vrnil domov, je opazil, da so mu vlomili

vrata v vigenc in žena mu je povedala, da so tudi pretili, da bodo preobrnil vsi hišo. Prav tako ni njegova krivda, da je popoldne na veselici prišlo do pretepa, saj gospod sodnik ve, kako je na takih veselicah, kjer ljudje ne poznajo mere pri pijači. Še dobro, da se je tepež iztekel brez večje nesreče. Da bi bil pa on koga nagovarjal, naj gre požigat Zgončev vigenc, Bog obvaruj!

»Po vsej Kropi si hujskal,« je rekel Pavle. »Pijačo si obljubljal razgrajajem!«

»Dan za dnem si dopovedoval delavcem, da jim bo zadruga odjedla kruh!«

»Saj jim ga zares odjeda,« je odvrnil Hetori.

Dominik je ves čas razprave čutil, da se obrača vse tako, da pravih krivcev ne bo mogoče prijati. Iz prejšnjih let je bil vajen, da so razprave zmeraj potekale tako, kakor je želel; to se mu je zdelo prav in v redu. Zdaj pa ga je naenkrat zapekla krivica. Razgrajajči, ki so se bali, da jih bo Hetori odpustil z dela, so po vrsti dejali, da jih ni nihče hujskal in da je do pretepa prišlo kar samo ob sebi, zaradi plesa, pijače in podobnih reči. Lojz se je zagovarjal, da je bil čisto pijan, ko je prišel v Gasperinov vigenc, ničesar ni vedel, kdo je bil z njim in tudi o požigu ni bil niti govora; morebiti se je kaj zgodilo v pijanosti, ako ni Grošljev fant celo sam... saj vemo, kako je z otroci! Že mogoče, da ga je udaril po glavi, toda nehoti, paglavcev se mu je zagrizel v roko in moral se ga je ostreš... sicer pa skesano prosi za milo kazen. Imel je celo svojega zagovornika, ki se je nalašč pripeljal iz Kranja.

Sodnik je grmel zaradi pretepa in pijančevanja, da so bili poslušalci čisto zadovoljni. Potem je izrekel sodbo:

Lojz bo odsedel leto dni. Ko je Dominik slišal sodbo, je pozabil na vso razsodnost in vzrojil:

»Kaj boste tega sodili na leto dni? Saj so vsi domenjani med seboj! Hetori mu je vnaprejš obljubil, da mu bo plačal čas, ki ga bo odsedel v ječi! Tiste zaprite, ki so krivi! A kaj, ko je tudi na sodišču sama sleparija!«

Sodnik ga je ostro prijel za besedo, toda k njemu je stopil Herder in mu šepnil:

»Odkar se je po nesreči ustrelil v glavo, ni več čisto pravi.«

Dominik je slišal njegove besede in hotel ugovarjati, toda Pavle in Grošelj sta ga zlepa spravila iz dvorane. Po razpravi se je Dominik napil, kakor že dolgo ne. Pripeljali so ga domov, da ni vedel kako. Dva dni je pohajal okrog s težko glavo, potem se je ovedel, da se je postavil na stran zadruga in da bodo poslej vsi trije solastniki v Družbi njegovi sovražniki.

Medtem, ko je Ana pripravljala hišo za svatbo, je Dominik vodil svoje posle. V spodnjem vigencu in na šestih ognjiščih zgornjega je delal za Družbo. Okrog hiše je bil tak vrvež, da je Dominik komaj v najboljših letih pomnil večjega. Takrat ga je bil vesel; vrtenje vseh koles in drdranje težkih voz je pričalo, da mu blagostanje raste, zdaj ga je vse to utrujalo. Po enkrat ali dvakrat na dan je pogledal k delavcem. Nič več ni maral poslušati starega Voltrešča, ki se mu je še zmeraj skušal prikupiti s tožarjenjem. Enkrat za vselej mu je povedal, naj se ne meša medenj delavce. Če ne bo kaj prav, bo že sam uredil! Starec se je odplazil proč in si na druge načine prizadeval, da bi dokazal, kako težko bi ga vigenc pogrešal. Ni razumel gospodarja. Sicer pa je bil Dominik že od poletja tak, da ga niti lastni ljudje niso mogli razumeti.

Priprave za človekov polet v vesolje

V trenutku, ko je sovjetska vesmirska raketa »Bliska« prispela na Mesec, se je pričela nova doba raziskovanja vesolja. Nekateri že govorijo, da se je pričela »medplanetarna era«. Preden pa bo človeška noga stopila na Mesec, Mars in Venero, mora ljudski razum, upoštevajoč najnovejša znanstvena rezultata in tehnične iznajdbe, rešiti še nekatere važne probleme.

O tem govore komentarji sovjetskih znanstvenikov ob priložnosti uspešne izstrelitve »Bliska« na Mesec. Svetovni tisk že piše o tem, koliko časa nas še loči od prvih medplanetarnih potovanj. Medna-

Prva etapa velikega podviga izstrelitve človeka v vesolje obstaja v tem, da bi pilot, ki bi se nahajal v kabini rakete, napravil nekaj krogov okrog zemeljske krogle in se ponovno vrnil na Zemljo. Amerikanci so v ta namen skonstruirali znani raketni avion »X-15«, o katerem smo v našem listu že pisali. Sedaj izvršujejo razne tehnične naprave, ki bodo omogočile kar najvarnejšo vrnitev umetnega satelita na Zemljo.

Raketa »Delta« je predvidena za izstrelitev satelita, težkega 225 kilogramov, ki naj kroži okrog Zemlje. Deset takih raket bodo spu-

Zimske in pustne maske na Gorenjskem

Gorenjska meji na veliko področje, kjer je poznan lik ženskega demona (zlega duha), ki se po ljudskem pripovedovanju pojavlja ob prazniku epifanije (6. januar — Sv. Trije kralji). Nemci ga imenujejo Perchta ali Berta. Pehtra, Pehtababa ali Pehta, kot jo nazivajo Gorenjci, je bila nekoč poznana po vsej Gorenjski, medtem ko jo druge slovenske pokrajine pod tem imenom ne poznajo. Kot maska (»šema«) je danes znana samo še v Podkorenu, medtem ko je v Trzinu znana pripovedka o Pehtli. Ta pripoveduje, da Pehta vodi »divjo jago«, ki je v »Bajkah in pripovedkah slovenskega ljudstva« iz leta 1930 (uredil jih je Jakob Klemenca) takole opisana: »Pravijo namreč, da dere osem dni pred Novim letom in osem dni potem Pehta pod nebom s svojo vojno; orli, kače in vsake podobne neznanne živali lete z njo vred in po zraku se slišijo neznanjski glasovi.« — Predkrščanska predstava divjega lova je dobila konkretne oblike v maskiranih povorkah tajnih možkih skupin okoli Novega leta. —

Edini primeri takih povork so na Gorenjskem ohranjeni v Bohinju. V njih pa je stari smisel že zdavno zbledel, danes so to samo še novoljetne, koledarske povorke.

Na Koroškem in Goriškem je Perhta »grda, huda in strašna baba, vsa kosmata. — V eni roki ima burkle, da dregne, v drugi sekuro tesarico, da jo vsadi človeku v hrbet. Na hrblu nosi žerlin, to je koš. Hodi v pustu, kadar so šeme, najbolj pa o pernatih (Sv. Trije kralji) ter straši otročiče.«

Edinstven lik med slovenskimi »šemami«, ki koledujejo (»otépa-jo«) v Zgornji Bohinjski dolini na Štefanje (Stara Fužina) in na starega leta dan (Češnjica, Srednja vas, Jereka, Podjelje, Koprivnik) je »otépaavec« v obleki iz samih zaplat, ki spominja na Harlekina (glej sliko!).

Medtem ko so zimske maske ne-

posredno nadaljevanje obreda nekdanjega kulta mrtvih, so pustne maske po svoji vsebini ostanki poljedelskih obredov, personifikacije vegetarijskih demonov. Pustne maske obstajajo skoro v vseh gorenjskih krajih. V starejših časih je bilo najbolj pogosto prikazovanje bogate svatbe. V novejših časih pa se vse bolj maskirajo otroci, kar pomeni propadanje teh običajev. Tipični liki, ki so bili karakteristični v starejših časih, so poznani le še ali v oddaljenih krajih ali pa v bleđi obliki.

Značilno za ponašanje pustnih mask je, da ne govorijo, pač pa skačejo in plešejo, včasih tudi krađejo, na primer iz lonca na ognjišču. To posebno velja za Gorenjsko. Kot darilo dobivajo v glavnem »bobee« in »flancate«.

Značilen pojav v pustnih običajih sploh je posmeh mladim ljudem,

ki jim ni uspelo, da bi se poročili. Ta posmeh dobiva izraz v »plohu«, ki pa ni gorenjska posebnost.



Oblečilo (»zaplatnica«) bohinjskega »otépaavca« iz Češnjice v Bohinju, ki ga hrani Etnografski muzej v Ljubljani (slika je povzeta iz »Slovenskega etnografa«, leto 1956)

Ta kratek pregled dokazuje, da Gorenjska deli bogastvo mask z drugimi slovenskimi pokrajinami, istočasno pa, da čuva tudi svoje svolsvene prastare običaje.

Po referatu Nika Kureta na kongresu jugoslovanskih etnografov na Bledu — priredil A. T.

HEMINGWAY JE ODKLONIL FILMSKO VLOGO

Ernest Hemingway je odklonil ponudbo neke italijanske filmske družbe. V filmu naj bi igral ameriškega dopisnika v Španiji iz leta 1936. V tem filmu bi Hemingway igral samega sebe.

Kdo bo svetovni prvak v letu 1959?

Brabham ali Brooks? Avstralec v angleškem ali Anglež v italijanskem avtomobilu?

To sta edina kandidata za naslov svetovnega prvaka v avtomobilizmu za leto 1959. Oba sta v dosedanjih 6 dirkah osvojila toliko točk, da ne more nihče ogroziti njunega dvoboja, niti ga spremeniti v množično tekmovalstvo za naslov najboljšega. Celo znani Stirling Moss, ki je na tretjem mestu, je tako daleč, da glavnima favoritima ni nevaren.

Svetovno prvenstvo vsebuje 8 tekmovalnih »klasičnih« stezah. To so tekme za »Grand prix«, Monako, Holandijo, Francijo, Anglijo, Nemčijo, Portugalsko, Italijo in Združene države Amerike. Pet prvoplasiranih na vsaki tekmi prejme 8, 6, 4, 3, 2 točki in 1 točko

ljenje, da bi se jim to uresničilo. Celo časopisne vesti so postale zoprne. Občinstvo je kazalo vedno manj zanimanja, ker je že vnaprej vedelo, kdo bo zmagovalc.

A danes? Danes je stanje povsem drugačno. Še vedno ne vemo, kdo bo prvak. Še bolj zanimivo je to, da se še tedaj, ko je nekdo že proglašen za zmagovalca, še vedno najde nekdo, ki dvomi v to, ali je najboljši res najboljši, ali ni to morda kdo drugi.

gi. Ko se je Fangio umaknil z dirkalne steze, mu je njegov najboljši prijatelj Hawthorne samo z



Moss

eno točko prednosti odnesel lavo na fantastičnem avtodromu v Monzi (Italija).



Brooks

Nihče ne oporeka vrednosti Avstralca Brabhama in Angleža Brooksa. Kako bi sicer osvojila toliko točk na zahtevnih stezah Anglije, Nemčije, Portugalske itd., če ne bi bila odlična vozača, neustrašena tekmovalca, dovršena tehničarja? Ali... Vedno je še neke »alle...« Vse bi bilo morda v redu, če ne bi bilo tega nesrečnika.

Od teh asov je ostal samo še Moss. A tu sta zopet Brabham in Brooks.

Odločitev o prваку sveta bo padla na najhitrejši stezi Evrope, nega Stirlinga Mossa. On je po mnenju vseh najboljši, vendar se mu bo verjetno tudi letos izmuznil naslov svetovnega prvaka. V času Fangija je bil »večno dru-



Brabham

za najhitrejši krog. Z zbiranjem osvojenih točk dobijo svetovnega prvaka, kar pa ne pomeni vedno, — najboljšega na svetu.

V dobi Ascarija, Fangija in drugih »velikanov« avtomobilizma ni bilo tako. Takrat so zmagovalci zares najboljši. »Jaz sem takoj za Ascarijem!« ali »Jaz sem pred Fangijem!« je bilo največ, kar so izgovorili mnogi vozači in mnogi med njimi so pogosto tvegali živ-



Fantastični projekt, ki ga vidite na sliki, je zamisel astronava Obetha, ki naj bi služil za raziskovanje površine Meseca

rodni inštitut za tisk je v teh dneh v Parizu organiziral seminar za novinarje znanstvenih rubrik. Na tem seminarju je prof. Robert Grandpierre, direktor francoskega centra za aeronavtično medicino, izjavil, da je človeško potovanje na Mesec iz biološkega stališča danes popolnoma mogoče in da bo to praktično uresničljivo, brž ko bodo znanstveniki rešili problem zanesljivosti in varne vrnitve rakete na Zemljo. Profesor Grandpierre meni, da se bo to zgodilo čez pet let.

Na nedavnem mednarodnem kongresu za astronomiko v Londonu so prikazali razne projekte, s katerimi se ukvarjajo znanstveniki raznih držav. Sovjetski delegati so dejali, da velikih preprek za človeški polet v vesolje ni več, le da principov, na katerih so osnovane najnovejša iznajdba sovjetskih znanstvenikov in konstruktorjev, še niso odkrili. Ameriški znanstveniki so bili nekoliko konkretnjeji, vendar tudi oni niso razkrili tajnosti svojih metod in svojih najnovejših tehničnih iznajdb.

stili konec leta 1959 ali v začetku 1960. leta. Vsaka bi veljala 3,5 milijona dolarjev. Naslednji projekt se imenuje »Vega«. Ta raketa bi dvignila v vesolje 2265 kilogramov težak umetni satelit. Korak dalje predstavlja projekt »Nova«, ki današnjim raketam ne bo podoben. Osnovan je na nekem novem principu, ki je zaenkrat še tajen. To bo sedemfazna raketa. S pravim laboratorijem za osebe, težkim 25 do 30 ton, menijo, da bo to tudi prva vesoljna ladja, ki bo privedla do Meseca prve vesoljne potnike in jih tam izkrcala skupno z drugo raketo, ki bo omogočala vrnitev na Zemljo.

Kongres v Londonu je pokazal, da imamo danes že nekaj konkretnih rezultatov. Za večje podvige, na primer za potovanje na Mars ali Venero in vrnitvijo, moramo čakati, da bomo čez nekaj let dobili jonske ali fotonske motorje. Koikor bo izgradnja teh raket, ki so življenjske važnosti za človeštvo, končana, bo to predstavljalo rezultat, ki po svojem značaju ne ostaja za uvojitvijo vesolja.

Par paru pokloni! ... Začnemo s prvo sliko! ... Pozor! ... Pantaloni, pokloni! En, dva ...

Glas plesnega učitelja in zvoki razglašene harmonike, prva slika četvorke, korakanje po taktu, pokloni, bolj formalni kot iskreni — no, kar prijatelj, pripupni nasmeški, mi malo zatakne, naredim po-

»Da, tovarišija, pri četvorki se naučite lepega vedenja, pravilnega občevanja z ljudmi!«

Glas plesnega učitelja, ki prihaja iz nasprotnega kota telovadnice, mi hrupavo udarja na ušesa.

Prekletost, saj nismo v srednjem veku! Pokloni sem, pokloni tja, pripupni nasmeški, skrivnostni pogledi ... Ti pa

me pustite pri miru! Danes se ne morem smejeti, ne morem, pa tudi nečem se na povelje klanjati in se nasmihati deklici klobastih las! — Sicer je pa ljubko bitje, pomislil ...

Zapustim plesišče, se vsedem na razmajani stol v kotu telovadnice in opazujem lahkotno vrtinčenje oznojenih teles ob taktih Avenikovega valčka ...

utegne vsak trenutek podreti, jaz nisem slab človek! Nisem in nočem biti, razumete!

»Zbudi se, prijatelj, zbudi, pa pleši z nami! Spal boš doma!«

Za vruga, pa ne da bi bil res zadremal? Seveda ...

Tedaj se zavem, da sem res zaspal na tistem razmajanem stolu in da sem sanjal ... o

Plesne vaje in „cvek“ v matematiki

klon na desno namesto na levo, pa saj to ni važno! Za ples še nikdar nisem bil navdušen — nikdar prej pa tudi še nisem pomislil, da je ples — no, neumnost ali kaj podobnega. Skratka, da ples ni pametno početje, da je ta oblika izživljanja samo za duševno manj razvite Zemljane!

Tovariš Jaz, to ne bo držalo! Tako si dopovedujem že naslednji trenutek. Pri plesu se človek žele prav sprosti, pri ritmičnem gibanju telesa postane sestavni del vesolja. Da, gibanje telesa z neko pravilno ritmiko, to je za človeka baje življenjske važnosti. (Tako piše v znanstvenih razpravah!)

se smej in delaj prikupen obraz, pa konec! In pri osem tem ti je tako pri srcu, da bi najmanj sedem atomskih bomb vrgel na tisto polletno spričevalo, ki ti ga je učeraj dala profesorica z ironično pripombo: »Upam, da bo drugo polletje boljše! Cvek v matematiki! V osmi gimnaziji, tik pred maturo! To je, prijatelj, škandal! Ja, ja, seveda, analitiko bo treba predelati! Tako mi je rekel danes profesor matematike ... Pogoji, da so tri točke na isti premici, je, da je ploščina trikotnika, ki ga določajo te tri točke, enaka nič ... Kot tvoje znanje matematike! — Sicer pa, prosim vas, danes

Pogledam Bredo, ki pleše z mojim sošolcem. — Videti je srečna ...

Težko priznam, da ji zavidam! Pa je le res! Sram me je tega spoznanja; čutim, da sem krivičen, da sem slab človek. To — tako se mi zdi — mi govore tudi pogledi sošolcev ...

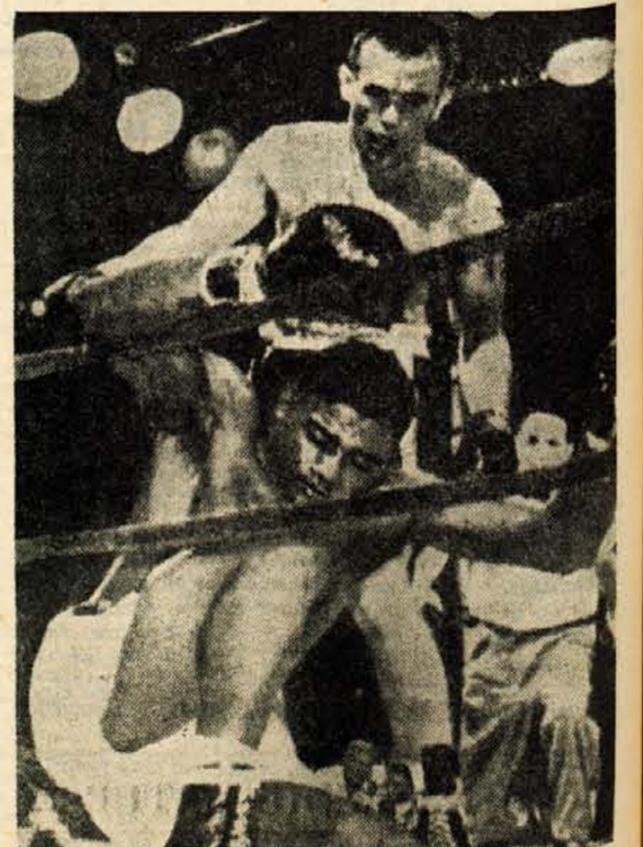
Pa kljub temu, priznajte, dragi plesalci in spoštovane plesalke, da tole vaše početje, to norenje, ta brezcilnost, ta ritmika, da vse to ni najbolj pametno. Priznajte, to je ... no ... no ... zapravljanje časa, pa ... Ne, dragi moji, jaz, ki ne plešem, temveč sedim na tem razmajanem stolu, ki se

begu pred lastno slabostjo, o begu iz krute resničnosti, iz neprijetnega vslednjega življenja v neko sebičnost, v povzdigovanje in oboževanje svoje lastne revščine ...

In spet plešem, spet se priklanjam, se nasmiham in mislim — na matematiko ...

Zadnji ples! Potem cesta, sneg in tema. Mrzel veter mi mriše lase ... v sencih mi še vedno kljuje: ti si slab človek ...

Iz odprtega okna štirinadstropne hiše se slišati glas radia ... Zabavne melodije ... »Que serra serra, kaj vse se lahko zgodi ...« P. P.



Odločilni trenutek v dvoboju Patterson — Johansson